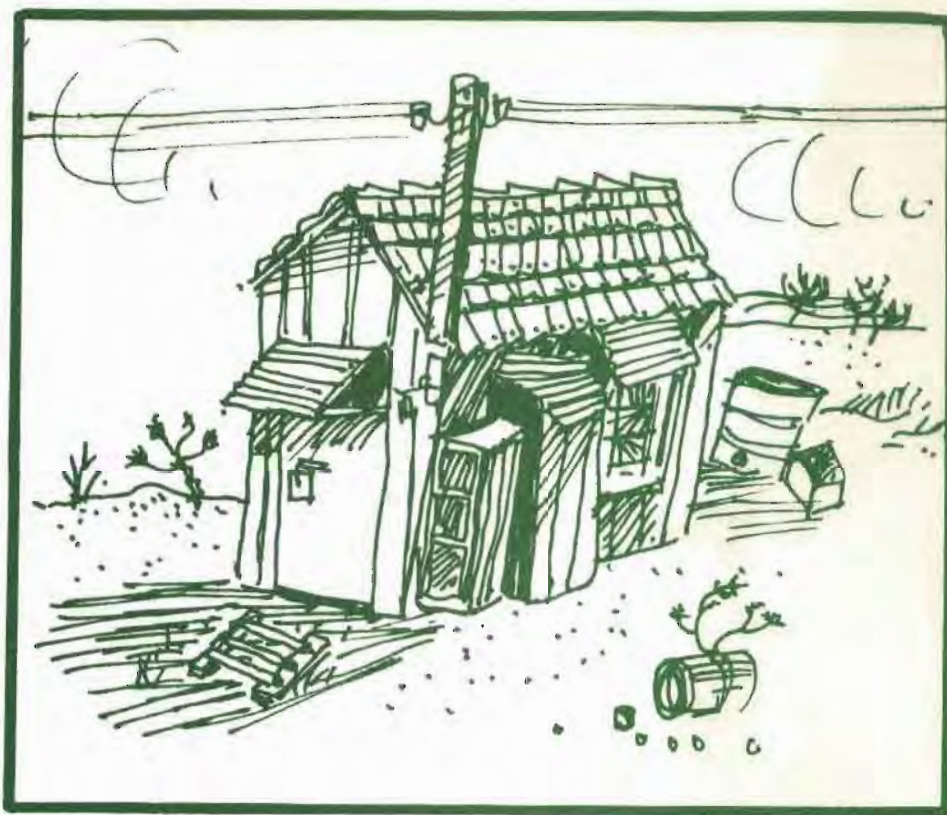

השנה הראשונה

בהצור

VII.46 - IV.47

השנה הראשונה בחצור

השנה הראשונה בחצור

השנה הראשונה בחצור

(לאחר שסוכם סופית שעוזבים את "גבולות" - עמדה
השאלה : "לאן עוברים?")

השנה הראשונה בחצור

(יומן המזכירות 6.10.45) :

בשיחת הקבוץ הובא לדיון מקום התישבותנו ... (ושתי האפשרויות הן :)

- (1) יסור (בדרום) - 1700 דונם.
- (2) זאויה (בגליל) - 2000 דונם.

השנה הראשונה בחצור

השיחה החליטה לתבוע את זאויה

השנה הראשונה בחצור

(יומן המזכירות 28.3.46) :

אחרי הפגישה עם הרצלפלד (מהמרכז החקלאי) ... משוכנעת המשלחת של הקבוץ הארצי שאת זאויה לא נקבל ... על הקבוץ לקבל את הצעת יסור ...

השנה הראשונה בחצור

(שיחת הקבוץ 24.5.46) ...

... היו חברים שאמרו "אין לנו ברירה (אלא) לקבל את הצעת יסור - אך נקבל את זה מתוך הרגשת אבל ואכזבה ..."

רוב החברים אמרו: "אין הולכים להתישבות מתוך אבל ... לכל קבוץ יש חלומות ... אך יעודנו הוא הקמת משק בארץ בכל מקום שיהיה ..."

ס ו כ ס : "הקבוץ מקבל את הצעת מח' ההתישבות של המרכז החקלאי ורואה ב**יסור** את מקום התישבותנו"

יענקלה! - אתה היית אז בא

כח של הקבוץ בפני המוסדות - מה יש לך לספר ?

יענקלה ב-10.6.46 בשעה 2300 צלצל דוסף וייץ (מראשי הקק"ל)

לראשון. ישבתי וחיכיתי לטלפון זה כי באותו הערב היתה ישיבה של ה"הנהלות" של הסוכנות והקק"ל. וייץ הודיע לי בקיצור נמרץ: "יסור לכם ואתם ליסור

לנצח."

סן! התקופה הזאת סיירתם הרבה בארץ בחיפושים אחר מקום התישבות.

מה הם המקומות שהיו יכולים לשמש לקבוץ ג' מקום התישבות - לו הייתם מחליטים על כך ?

היינו יכולים להתישב בכל המקומות האלה - לו היינו רוצים - כי יוסף וייץ היה מוכן לעזור לנו הרבה : בתור קבוץ בגילנו - שטרם הגיע להתישבות קבע - היינו בין קבוצת הראשונים בתור.

"גליונות הקבוץ" (27.6.46)

לקראת ההתישבות : המדריך לעצי הדר בקר בפעם השניה ביחד עם שומר ודוד ר. (גפן) בפרדסינו ביסור. נערך רישום יסודי של כל עצי הפרדס ...

*** התקים בקור בהשתתפות מהנדס הסוכנות, בסין, בקשר להתאמת בית האריזה כמקום משכן לפלוגה הראשונה. מוסדות הבטחון מתנגדים ... לשיכון הפלוגה בתוך פרדס סגור מבלי שתוכל לראות את הנעשה בסביבה ...

(יומן המזכירות 8.7.46)

היום נקבע המקום, עליו יוקמו בניני נקודתנו ביסור. שירה של 4 מכוניות הגיעה לרגלי גבעת "תל-א-ריח" והביאה את המשלחת, שמתפקידה לקבוע את מקום הנקודה. הוחלט סופית שבניני המגורה יוקמו על הצלע הצפוני-מערבי של הגבעה ובהמשכם יבנו בניני המשק. ... אם לא תהיינה הפרעות מצד ה"קמפ" הצבאי - מקוים שבעוד חודש - חודשים יוכלו להתחיל בבניה. ...

*** ב-11.7 תצא הקבוצה הראשונה להתחיל בעיבוד היסודי של הפרדס. סוכם, שיתאימו את בית האריזה לשיכון זמני. מיד עם התחלת בנית הבתים, תעבור הפלוגה כולה למחנה זמני על הגבעה. עד אשר יותאם בית האריזה לשיכון - יחזרו החברים ליום הביתה לראשון.

ה ע ר ה : בחורף 1946 התחילו להתרכז בראשון לציון ראשוני קבוץ עליה ג' מארה"ב וקנדה. (בוגרי התנועה, שעלייתם התעכבה עם פרוץ מלחמת העולם השניה, והם היו, ברובם, מעל לגיל 25 עם עלייתם). הם הופנו על ידי הקבוץ הארצי לקבוץ אי"י ג' במגמה של איחוד בין שני הגופים. בזמן העליה על הקרקע בחצור היו בארץ יותר מ-30 חברי ק.ע. ג' - אמריקאי.

"גליונות" (12.7)

*** אחרי בקור משלחת המוסדות ביסור פנה קצין הבטחון של הקמפ אל מזכיר גן יבנה ותבע ממנו פרטים על האנשים והמכוניות שבקרו במקום. המזכיר, פוזן, בלוי צבי ב. בקרו אצל הקצינים ומסרו להם, שקבוצנו קבל לעיבוד את אדמת הקק"ל והמשלחת שבקרה היו מומחי השקיה וחקלאות ...

*** היום התחלנו בעבודה בסידור הגג לבית האריזה ...

*** תכנית הנקודה משתדלת ליצור את הרציונליזציה המירבית בהעמדת החלקים השונים של הנקודה, אחד ביחס למשנהו - כך שתהיינה דרכי מעבר נוחות וקצרות מאיזור לאיזור, רכוז הבנינים בתוך כל איזור (ככדי להמנע מהליכה מיותרת) ובזבוז בקוי הביוב, חשמל ואינסטלציה מחד, ומאידך - השארת מקומות נופש רחבים עבור הילדים והמבוגרים. כמוכן, משתדלת התכנית להשאיר לכל איזור אפשרות של הרחבה ...

התכנית מבוססת על אוכלוסיה משוערת של 150 משפחות (כעבור תקופת שנים), 195 ילדים עד גיל המוסד (מוסד חינוכי אינו כלול בתכנית).

במשק החי : 150 פרות חולבות, 3000 מטילות ויתר ענפי החי כפי שקיים בממוצע במשקינו ...

(יומן המזכירות 16.7)

צבי ב. מוסר : כיצד לבצע עליה על הקרקע ביסור בקרבת מחנה צבא ? שאלה זו השתדלתי לברר ... המחנה שייך ל- R.A.F. שומרים עליו יחידה מוטסת ויחידת גאפירים (נוטרים). הערכת אנשי ה"גוש" (הגנה) ... שיש להתנהג בזהירות רבה כדי, שלא יודע לצבא שמגמתנו לעלות ולהתישב בגבעה - אחרת עלול הוא להפריענו מתוך חשש שהיהודים רוצים להקים תצפית על המחנה שלהם. (בסוף 1945 הצליחו אנשי אצ"ל לחדור לשדה התעופה ולפוצץ יותר מ-20 מטוסים).

(גליונות 19.7)

ממחלקת השמות של הקק"ל נמסר, שנערכה חקירה ע"י בראוור ומייזלר בקשר לשמות ההיסטוריים של הסכיבה הקרובה ליסור ... בסכיבה הקרובה נמצאה העיר חצור - עיר פלישתית הנזכרת בכמה הזדמנויות במקרא ... עיר זו מופיעה גם בשם חצרון ..שם זה לא מתאים כל כך - הן מבחינת הצליל, גם מבחינה זו, שערים בשם "חצור" נמצאו בכמה מקומות בארץ וגם משום שאין לנו, כיהודים, קשר היסטורי לשם זה ...

*** קביעת הפלוגה נתקלנו בקשיים רבים בהוצאת החברים לפלוגה, אולם הדבר מוכרח להיות ברור לנו : שבצוע ההתישבות עד להעברת כל הקבוץ למקום הקבע יהיה כרוך בקשיים רבים ויתבע מאתנו משטר חירום. לא נוכל להתחשב ב"חובות" שחב הקבוץ לחברי פלוגות "בית-גן" ו"גבולות" כי "פלוגת יסור" מוכרחה לאבד אופי של פלוגה ולהפך במהירות המכסימלית להתישבות קבע...

יומן המזכירות 22.7

צבי ב. מוסר : נפגשתי כבר עם מספר קצינים של היחידה המוטסת של ה-R.A.F. וכתוצאה מכך ... מספר הערות :

- (1) אין ביכולת הצבא למנוע אותנו מלעבד את אדמותינו.
- (2) משמרות של ה"מוטסת" מסתובבים ביום ובלילה ויכולים לבוא ולזהות אנשים שיימצאו בשטח.
- (3) על החברים לשאת עמם תעודות זהות ; רצוי שאחד העובדים ידע אנגלית.
- (4) בשום פנים אין לברוח - אף לא לשגת - בהתקרב אנשי צבא כי יכולים הם לפרש זאת כבריחת טרוריסטים ...
- (5) בתשובה לשאלותיהם - יש לספר כי אנחנו מקבוצת צבי ברבמן המעבדים את קרקעותינו בידיעת מפקד הקמפ.
- (6) כל חקירה - פרט לזהות - יש להפנות לצבי ב.

(גליונות 24.8)

*** הפרדס הענף הראשון בו התחלנו לעבוד במשקנו ... שטחו כ-120 ד' - 6000 עצים. הקק"ל רכשה אותו מבעלים שונים (4) וכמספר הבעלים כן ההבדלים במצב הפרדס. ... עלינו לחדש את רוב הפרדס מהיסוד ע"י גיזום חזק מאד ; זה מאד ממריץ את הגידול ... ויש לקוות, שכעבור שנתיים נשלח כבר פרי מהעצים האלה ... (אלי).

אלי לא, בראשון היו לנו מספר חלקות פרדס שעיבודם היה באחריותנו.

... "בבוקר המקצועי הראשון

שלנו בפרדס ראינו שהמצב די ירוד. החלטנו לעשות גיזום חזק בכל הפרדס וכרתנו את כל הענפים עד לגבה של מטר וחצי. זאת היתה עבודה גדולה של השנה הראשונה. (רק חלקה אחת היתה במצב יותר טוב ואותה השארנו לקטיף בחורף הראשון שלנו בחצור). ... היתה באר בפרדס, אך ללא מנוע - לכן נאלצנו לקבל את המים שלנו מרשת ההשקיה של פרדסי גן יבנה ... באותה ההזדמנות החלטנו לעשות "חידוש זן" בחלקה אחת - כי באותה התקופה היה משבר בשוק האשכוליות והחלפנו את הזן לולנסיה. באותה החלקה ניסינו לנצל את השטח הפנוי בין השורות לגדול תפ"א, אך כשהוצאנו את הפקעות הוצאנו גם הרבה משרשי העצים."

*** איפה רכשת את הנסיון הראשוני שלך בפרדסנות ?

אלי עליתי בגיל 15. באתי לעיין שמר לאחותי. הייתי צריך לצאת ללמוד במוסד החינוכי המרכזי במשמר העמק, אך הגעתי מאוחר. הגיס שלי היה מרכז הפרדס של עין שמר והתחלתי לעבוד איתו. אח"כ החלטתי לוותר לגמרי על הלמודים במוסד והמשכתי לעבוד בפרדס. ז.א. אני עובד בפרדס מגיל 15 ...

*** האם זאת הפעם הראשונה שקבלתם על עצמכם עיבוד של פרדס באופן עצמאי ?

(24.8 - המשך)

*** גן הירק: מכינים את גן הסתו בפרדס בחלקות הגזומות חזק. מקווים להגיע ל- 23 - 20 דונם שיזרעו: תפ"א (15 ד'), כרוביים (5 ד'), ושאר ירקות (היתר) ... המרכז יעקב ב.

*** רפת: ... קבלנו 12 עגלות ... נבנה להן סככה זמנית ...

*** הכשרת קרקע: הטרקטור ממשיך לחרוש חריש עמוק (40 ס"מ) בחלקות שליד המקפ. בפרדס הכרות לא הצלחנו לעקור את השרשים - ממשיכים בנסיונות. עד כה שברנו פעמיים את המחרשה הגדולה ...

(כנ"ל 30.8)

*** הפלוגה מתארגנת: חיי הפלוגה מתחילים להכנס למסלול קבוע יותר. קשיי הדיור (בבית האריזה) עודם בעוכרי הרגשת הבית אך מתחיל כבר להתרקם הווי ... הפלוגה החליטה להנזר מקומזיצים יומיומיים ולהעלות את רמת המסיבות ... למען הקל את תנאי החיים החליטה הו. הכלכלית על כמה שיפורים: סוגרים את המרפסת המשמשת חדר אוכל כי אחרי זיבול הפרדס רבו הזבובים לאין שעור. נוסף על כך - על גג בית הבאר הוקמה סוכה שתשמש חדר קריאה ויסופק הריהוט הדרוש ...

(1985)

אלי - על בית האריזה כשיכון: (הגנה בפני היתושים, ששמשה גם כ"חדר הלבשה" לחברות כשקמו בבקר".

בתקופה הראשונה היינו נוסעים, 3 - 4 אנשים יום-יום מראשון ליסוד בכדי לעבוד בפרדס, ובגמר העבודה היינו חוזרים לראשון. לאחר ששופץ קצת בית האריזה (התקנת גג, תיקון הרצפה והחלונות) באו למקום פלוגה של כ-20 איש. גרנו כולנו בתוך האולם הגדול של בית האריזה. כמטבח וחדר אוכל שמשה המרפסת של המבנה. היו הרבה יתושים ובעיות תברואה אחרות ומעל לכל מיטה היתה "כילה"

*** שטח בית האריזה לא היה מחולק בכלל ע"י מחיצות כלשהן?

אלי: לא. היה אולם אחד גדול. היו 10 מיטות בכל צד, ליד הקירות.

הפלוגה היתה פחות או יותר קבועה, בתקופה הראשונה, והתפתח הווי מקומי: ארוחת הערב נמשכה הרבה זמן; שקשנו, שוחחנו, שרנו ...

***** ומהו על הונו הפלוגה?**

עם הסוכה עד הארץ ... לא היה לנו מקרה:
היינו חופרים בורות באדמה ושומרים את
האוכל ה"רגיש" בתוכם ... כל ליל ששי
עשינו מסיבה בפלוגה ... ואחרי העבודה
קראו הרבה לאור מנורות נפט ו"לוקס" ...
חשמל לא היה, אך זה לא הפריע לנו.

משה בחתומי: גדליה בנה סוכה (על
"קביים") גם בפרדס.
היינו מתאספים שם בערבי שבת. פעם
ישבנו ושרנו: "בעולם הבא ... שבת ומנוחה."
והרגשנו, שהסוכה שוקעת, וירדנו כולנו יחד

(יומן המזכירות - אוגוסט)

לקראת שיחות האיחוד (עם קבוץ אמריקאי ג') ... הגיע הזמן מכבר לסכם בקשר לאיחוד ...
בישיבה משותפת של ו. החברים והמזכירות ... הוחלט:

1. לקיים מיד בירורים נפרדים (של הקבוץ ושל הגרעין) בהם כל גוף יסכם את שאלת האיחוד ויבדוק אם קיימים ניגודים העלולים להקשות על האיחוד.
2. להחליט על תקופת נסיון של חצי שנה.
3. שיחת הסיכום צריכה להחליט על איחוד משקי: קופה אחת, קומונה משותפת, ושיתוף מלא.
4. יש להכניס את החברים האמריקאיים לכל הועדות.
5. עליהם להשתתף בכל שיחות הקבוץ (פרט לשיחות על בעיות אישיות). יש להם זכות אך לא חובת הצבעה.
6. עם גמר תקופת הנסיון (בפסח) יש לסכם את הנסיון ולקיים דיונים בשאלות: סגנון חיים, שיתוף ושאלות רעיוניות.

(גליונות 6.9)

***** מים!** כיום ה' הותנעה המשאבה כפרדס וזרם מים פרץ דרך הצנורות אל הפרדס. המשאבה לא פעלה במשך שנים ויש צורך באי-אלה תיקונים ... אח"כ נתחיל בהשקאת הפרדס במים שלנו ... השבוע בקר במקום מהנדס המים של הסוכנות ... לפי דבריו נצטרך להקים על הגבעה בריכה סגורה לשם הספקת מים למחנה שלנו ... מסרנו לו כי בתכניתנו לבנות על הגבעה בריכת שחיה ובקשנו שיציין בדו"ח את הצורך בבריכה נוספת זו. על ידי כך נוכל לכלול חלק מהוצאות בריכת השחיה בתקציב ההשקיה.

***** בקרה משלחת של קופת חולים.** בין היתר התפלאו מהזבובים. יספקו לנו ציוד רפואי ... רופא קופ"ח מגן יבנה מוסר שיש לנו סיכויים טובים רק לקדחת ודיזנטריה - לפי בחירה חפשית!

(כני"ל 13.9)

חתח לחץ תביעתנו סוכם השבוע עם המוסדות לעלות לגבעה - למרות כל החששות.

24.9

עלינו!! מיום שלישי, 17.9 - 11.30 מתנוססים אהלינו על גבעת "חצור" (!?)
סוף סוף תקענו את יתד אהלנו הבודד במקום קבע. ואלה שמות הראשונים שעלו: צבי ב., יוסקה א., אלי נ., בני פ., גושו, לזר, מולי, בידג'ו, גדליה.

*** בראשונה הוקמו 3 אהלים על פסגת הגבעה. כעת בונים את הצריפים הראשונים ונקווה בקרוב לעבור לגניני קבע, ... אנשי הצבא לא הביעו התנגדות ביסוד להשתכנותנו על הגבעה.

*** תוקם מקלחת ואורווה לבהמות ... נאלצנו לרכוש את הצריפים הנ"ל בכדי לשכן את החברים שהתגוררו בבית האריזה, אחד הצריפים ישמש במשך מספר חדשים חדר אוכל ומטבח והשני - שיכון לחברים. במסגרת שיכון זה יצטרכו להסתדר כל חברי הפלוגה.

עם העברת אנשים נוספים מראשון לציון ניאלץ להעביר גם צריפים.

ה ע ר ה "גליונות הקבוץ" היה העלון של הקבוץ בראשון ש"כיסה" גם את אירועי ההתישבות ביסוד עד סוף 1946. ב-17.9, עם עליית הפלוגה הראשונה לגבעה התחיל להופיע עלון הקבוץ בהתישבות: "על התל". היתה קצת חפיפה בין שני העלונים אך התמזגו בסוף השנה ב"על התל".

(על התל. 17.9)

ה ע ל י ה ללא רעש והמולה, ללא שיירות מכוניות עלינו על הקרקע. פלטפורמה מחוברת ל"אוליברי" עמוסה שלשה אהלים, קצת כלי עבודה, חברים ומספר חברות שנלחמו על מעמד החברה במערכה הזאת - זו השיירה..

אחרי הסידורים האחרונים נשמע צלצול בפעמון שהיה יותר סמלי, כי למעשה כל אדם עסק כבר במלאכתו. מניחי קו הצינורות מהבריכה לתל היו כבר מהבקר בעבודה, המקום לאהלים הוכן, רק הטרקטור השמיע את טרטורו וזז עם הפלטפורמה. אנו מתקרבים לתל. הוא עטוף כולו ירק תאנים וגפנים...

מורידים האהלים, שתי ידיים חזקות אוחות בפטיש כבד ותוקעות את היתד הראשונה. כבר מזדקק אהל אחד ועל ידו השני. החוטים נמתחים, השוליים מורמים, הוקם גם האהל השלישי. בכל אהל שלש מיטות.

צהרים. הטנדר מביא מחדר האוכל שבפרדס את הארוחה ובישיבה מזרחית לפני ה"בנין" על התל, יושבים וסועדים.

ואחרי הצהרים מגיע המוכתר שלנו, צבי ב., ובפיו חדשות. ביקר בקמפ, נפגש עם האחראים והודיע שתקענו אהלים. הם קבלו את זה בחיוב והבטיחו להודיע לכל היחידות שיתחשבו בנוכחותנו ולא יפגעו בנו לרעה.

בשעה שלש אחה"צ התקיימה מסיבה באהל. ללא נאומים ובהרגשה טובה, שירה בוקעת ... וצלחות הממתקים מתרוקנות. לאט מהפזרים האנשים, מי לפלוגה בפרדס, מי לראשון ומי לעבודה.

לכולם ההרגשה שיש למהר בכל הסידורים ולא לתת שהות למפריעים להפריע. יש להקים צריף ולבנות את הבית הראשון.

*** יחסי שכנים הולכים ומתפתחים. באחד הימים הגיעה המשאית שלנו עם זבל לרגלי הגבעה והחברים ראו עדר של כ-200 ראש אוכל כפה מלא מן הכרם שלנו. אחרי שצעקו לרועה ואיש לא נראה - תפס אלי כבש. אז הופיע נער כבן 15 וכידו אבנים בהן איים על אלי שיעזוב את הכבשה. נאלי - שם הופיעו שני רועים בוגרים והשפיעו על הנער, שישליך את האבנים. אז הוחזרה לו הכבשה. על המקרה הזה רצוי היה לא לעבור בשתיקה ... בקרנו אצל בעל העדר והבענו את השתוממותנו על התחלות כגון אלה ... תשובתו היתה, שהדבר לא יישנה ...

*** האתון שקנינו ביבנה ב-37 לא"י מתה מרחיצה ב"קטל דיפ" (cattle-dip)

*** הזהרו מקדחת! הקדחת הספיקה כבר להפיל שני "קרבות" ... חברים! הזהרו! מתחו את הכילות מעל למיטות!

כינים הקבוץ

(כמקובל - ברה"ש התקיים כנוס הקבוץ בראשון והיו דיונים בעניני חברה ומשק. להלן מספר החלטות שהתקבלו:)

1. ... מגמתנו היא להקים משק חקלאי וענפים חקלאיים ביסוד לפי מלוא האפשרויות האוביקטיביות. כאמצעי עזר לביסוס המשק החקלאי אנו מקימים מפעלי תעשייה אשר היקפם לא יעלה על 35% מהעובדים בתמורה (עובדי ייצור) במשקנו.
2. בהקמת משקנו עלינו לשקוד על כך כי הנהלתו תושחת מהיום הראשון על יסודות דמוקרטיים. נושא לכל ענף תשמשנה קבוצות העובדים הנפגשות לעתים קצובות והפותרות את בעיות הייצור והדואגות לקידום העבודה והעובדים. הן הכלכלית ומרכזי הענפים אחראים בפני הקבוץ לבצוע החלטה זו.
3. חבר אשר בא בסכסוך חמור עם סדור העבודה זכאי לתבוע בירור הענין באותו הערב בו. העבודה או אף במזכירות (או עם חבר מזכירות). הכרעת המזכירות הנה סופית לגבי סידור העבודה של המחרת. למחרת (או מחרתים) תקרא שיחת קבוץ במקרה שהדבר לא סודר בצורה סופית.
4. חבר השובת מוצא באופן אוטומטי מהקבוץ ללא כל דיון נוסף בשיחה. על מנת למנוע הישנותם של סכסוכים בין חברים, המלווים בהתפרצויות-כח, יוצא מהקבוץ (באופן אוטומטי) חבר אשר ירים יד להכות את רעהו.
5. אין שיחת הקבוץ יכולה להתקיים בלי השתתפות של לפחות 50 חבר.
6. המזכירות רשאית לא להעמיד לדיון בשיחה ערעור אשר אינו מבוסס על נימוקים חדשים ומשכנעים.
7. המזכירות מחוייבת להכין את השיחות על ידי פרסום מוקדם של סעיפי הדיון ימים מספר לפני השיחה ...

(לקראת דיוני רה"ש הופיעו ב"משעולים" (העלון העיוני של הקבוץ) סיכומים והרהורים על תחומים שונים בחיינו - ולהלן כמה קטעים מכתבה אחת:

קווים לסגנון חיים חלוצי

... במה מתבטא סגנון חיים? יש שלטים לרוב לכל אורך דרכינו שעל כל אחד כתוב איזה סייג או איסור. (כתוב) מה על האדם לא לעשות ולעתים רחוקות פוגשים שלט שעליו הוראת דרך: מה על החבר לעשות ולשם מה?

... אנו הנחשבים להולכים בראש צבור הפועלים איבנו צריכים לשכוח אף לרגע את המודד הזה (ז'מ"ת ש"ר), למרות שאצלנו לא מורגש יום גובה ההכנסה, ועד למאזן יש לנו אשליה שאנו אמידים - אך זוהי אשליה מלאת סכנות. לא בלבד שהיא בשום אופן אינה מוצדקת, כי הרי אין אנו רואים את הקבוץ כאילו בוסד רק בשביל עצמו - כי על התנועה הקבוצית ועל כל חבר קבוץ כפרט ליצור סגנון חיים כזה שיוכל לשמש דוגמה לצבור הפועלים, שמבטם מכוון אלינו ...

כל אשליה בענין בנין מפואר צריך שתפוג בהקדם. אנו נבנה נקודה לתפארת כבריאותה, נקיונה, ובנוחיותה - אך נשמור על סגנון כפרי ונסיר כל חיקוי בורגני ...

... אנו מצווים לשמור בשבע עינים בל נלך בדרך של קבוצים רבים, שאצלם מקובל הקפה והעוגות בחדר (!); מטבח כפול ונשמה כפולה - נשמר מזה !

... הריהוט בחדרינו, יחד עם חדרינו, צריך לעבור מין כור צורף שממנו יצאו לנו חדרים עם ריהוט בוח, חזק ויפה - בלי כונניות בסגנון לואי ה-14. רדיו בחדרים - מותרות, שאין הקבוץ יכול לספק אפילו לחלק מהחברים ומלבד זה קשה להתאים לתכנית היום שלנו שמיעת רדיו בכמות כזאת שזה יצריך רדיו בחדר ...

ישנה הרגשה של חיי-אי בקבוץ, אם כי אי לא-שקט כלל ... אבל זה מקום ריכוז של שואפים לנעלה וזה מחייב כל אחד מאתנו ... (אלישע שומרון).

ב-א' דסוכות 10.10.1946 העפלנו לגבעה
ביום זה עברו חברינו באופן סופי מבית האריזה
לגבעה ... זו העליה על הקרקע הרשמית.

(גליונות 11.10)

בבקר חג הסוכות החל ה"מוחרם" הגדול. כל כלי הבית והמטבח בבית האריזה הוטענו על הפלטפורמה והטרקטור העלה אותם למקום החדש ... שני פלגי הפלוגה התאחדו !

חצר הנקודה נבנתה על פסגת הגבעה ומשתרעת על 7 דונם. מסביבת גדר תיל דוקרני. לפני שבוע הוקמו צריף של 5 חדרים ו-3 אהלים. הצריף מוכן כבר לקבל את דייריו, אם כי חלונותיו טרם זוגגו. בצריף ישוכנו 4 חברים בכל חדר ובאהלים - 3 חברים לאהל (בחדרי המגורה חיכה לכל הנהר מקום מסומן בשמו וזה הגביר את הרגשת הבית). נשלמה הקמת המקלחת, אשר יכולה להתחרות במקלחת בראשון - אבל יש רק מים קרים ! ... טנק המים עומד כבר על מגדלו ומספק מים למטבח ולמקלחת. חדר אוכל עוד אין - אבל יש סידור זמני ...

לפנות ערב התקיימה ב"חדר האוכל" מסיבה מוקדשת לעליה ... ירק ופירות קישטו את החדר - הכל מעצי הסביבה, ובמקום הראשי : הקישוא הראשון, תנובת גן הירק שלנו ... היו ברכות וספורים, הקראות מהתנ"ך - וכמובן - דברים טובים, שירה ורקודים.

האינונטר החי הועבר גם כן לגבעה : זוג הפרידות "חמדה ותמורה", והסוס ...

(ובאותו עלון - במאמר המערכת):

"... באפרוריות החיים היומיים עבר מאורע זה ללא כל ציון מיוחד. הדי העליה לא חוללו תמורה בשטף הווי הקבוצי. יום הקטנות לא הופר ... מוזר ואף מצער ... אך אולי טבעי. מרירות האכזבה של נסיונותינו הקודמים כיוצה את הלב ולימדה אותו להסתייג ולא להחפז ... אך לב הקבוץ לא יכזיב ! הבה נקוה, שהנחת אבן הפינה לביתנו הראשון יפתח את סוגרי הלב ויפרוץ את רתוקותיו וידע הוא לעלוז ולשמח את שמחת היצירה".

*** ... כשקבלנו את האדמות מהקק"ל לא הכרנו את החלקות הנמצאות מסביב לקמפ ...
תוך כדי עיבוד האדמות התברר מה שיין לנו ... כיום יש ממש בעיבודנו 1525 דובס;
קוטר הפיזור של חלקותינו - 2 ק"מ. ליחידת הקרקע הדרושה לנו חסרים 1000 ד'.

*** (שכנינו הבריטים): ... בתוך התנאים שאנו פועלים היום - כל דבר שיאמר ע"י
חברינו בזמן בקור חיילים אצלנו יוסבר על ידם בצורה הפוכה ... הקושי הוא, שלגרשם
(מהחצר שלנו) באופן גס הוא מן הנמנע וזה עלול להביא לתקלות של עלבון והעלבה מדומה.
מתוך מצב זה נובעות המסקנות: רצוי לא להבליט את מספר יודעי שפתם בתוכנו, כי זה יכול
לעורר חשד, שהננו נקודת תצפית למטרות אחרות ... עוד יעבור זמן עד שיכירו בנקודתנו
הקבועה וידע כל חבר, שהוא עלול מתוך חוסר זהירות לקלקל את אפשרויותינו.

במיוחד יש לשים לב, שאנשינו לא יסתובבו לאחר החושך ולא ישכחו, שמקיימים עדיין מטווח
בקרכת מקום. אנו תקוה שיבוא זמן ונחסל את זה אבל עד אז על החברים לזכור, שכדור טועה
יכול לגרום לקרבן ...

(גליונות 11.10)

... בתחילת השבוע בקר אצל הפלוגה ביסור מפקד המחנה והתעניין בנעשה. יש הסבורים, שזה
היה מעין חיפוש "בכפפות משי". נזקים לא היו - אלא להיפך: הוא פקד להפסיק את
האימונים ב"מחצבה" ומאז אין יריות המטרידות את החברים.

"שביט" (ב"גליונות" 27.6.46 כתוב: ...) לפי בקשת החברים מאמריקה החלטנו על זכות חתימה
לש.ק. לשם השגת אשראי וחמרים למפעל שהם מקימים. המפעל ייקרא "שביט", מפעל אלקטרוניקה...

11.10 (גליונות) "השביט, חתול בשק אלקטרוני (דו"ח ביניים)

"שביט" תוכנן כמפעל אשר ייצר מוצרים אלקטרוניים הבנויים על יסוד מנורות רדיו ...
זה כולל: מקלטים, מגבירי קול, מנגנוני בקרה ומכשירים רפואיים, כגון, מכשירי דיאתרמה
(גלים קצרים), מכשירי אזעקה, ועוד. החלטנו לפתח מפעל ממין זה בכדי לנצל את יכולתם
המקצועית של חברינו וחוף מזה מגמתנו היתה להכניס מפעל תעשייתי חדש, בעל ערך, לתחום
הפיתוח בארץ. כיסוד בריא למפעל הנחנו מספר הנחות: (1) ההשקעה היסודית היא קטנה
(2) יש אפשרות להעסיק גם חברים לא מקצועיים, מחלימים, חברות בהריון (3) גמישות במספר
העובדים וסוג המוצרים. כל הנ"ל מתאים למפעל קבוצי. על בסיס זה החלטנו להשקיע סכום
כסף מסויים והתחלנו לרכוש את הכלים והמכשירים הדרושים (הערה: עוד בהיותם בארה"ב).
(נתן)

(גליונות 2.11)

*** התקיים בירור עם דר' אשבל (המטאורולוג) בקשר להקמת תחנה מטאורולוגית ביסור ...
*** הזורעים זורעים מזריחת השמש ועד שקיעתה ומשביחים את הקרקע בזבל כימי.

(כנ"ל 9.11)

אור ליום ג' בוצעה הגניבה הראשונה במשקנו על התל. הגנבים חתכו את הגדר בשני מקומות
וחדרו על לצריף המגורים. הספיקו לגנוב את ה"מדפה" (אהל הארחה לערבים) שעמד מחוץ לגדר,
שני זוגות בגדי עבודה (עם 5 לא"י ומשקפיו של הלוי), ניסו גם להוציא מהרפת את אחת
תעגלות... אך כנראה ... סרבה ללכת ... מתנהלת חקירה.
אחרי הגניבה הוחלט להגביר את השמירה.

משה נחתומי: על הגבעה היה ביתך מחימר...
גדרנו שטח קטן של ראש
הגבעה. הגדר עברה ליד העץ של בית
התינוקות (הראשון) ... בהתחלה היו רק
אהלים ובימים הראשונים לאחר עלייתנו
לגבעה עוד היינו חוזרים לבית האריזה
לאכול ולהתקלח. רק יותר מאוחר עברו לגבעה
גם ה"מוסדות הצבוריים".

הגדר הגיעה במזרח עד לביתך החימר,
בדרום - לקיר המחצבה - ומדי
פעם היינו מגדילים את השטח המגודר.
לא רצינו להרחיב את ה"נקודה" יותר
מדי מסיבות בטחוניות כי היו גונבים
מאתנו כל הזמן - ממש מתחת לאף,
רזה, על אף השמירה !!

משה נחתומי על הפלוגה הראשונה בחצור (1986)

קק כשבתם - האם היתה הרגשה, שהנה
סוף-סוף יש שטח שלנו שמעבדים ?

על כל דבר היינו צריכים להאבק "ממש
בשיניים". היינו פה בלי רכב,
ובלי טלפון. היינו מנותקים לגמרי...

קק האם ניסית פעם להביץ או
להסביר את המצב הנ"ל ?

משה: רוב האנשים שהתרכזו בפלוגה הגיעו
הנה ישר מהמצפה ב"גבולות". אני, למשל
היתה לי רק הפסקה של שבוע בין הפלוגה
בגבולות והפלוגה בחצור. היינו בעיקר
רווקים, כי אותם היה קל יותר להעביר
ממקום למקום: הם התגלגלו מפלוגה בבית
גן לפלוגה בגבולות ולא הספיקו להתבסס
במקום עבודה קבוע בראשון... החברים
לא היו כל כך חדורים התרגשות שעולים
על הקרקע ובונים את המשק שלנו. אמנם
היה שינוי: כי ידענו שכבר הגענו
למקומנו הקבוע. אך ההרגשה היתה די
מעורבת. היתה הרגשה של התחלה, אחר כך
המשך - ושוב התחלה. היה צורך באמונה
חזקה בכדי להאמין שזאת באמת תהיה
התישבותנו הקבועה...

משה: קודם כל - חוסר התלהבות,
שכבר ציינתי. נוסף על כך -
חוסר הבנה שמקורו מהעובדה שהגוף
הגדול של הקבוץ היה בראשון, הגוף
העיקרי, הממוסד, עם המשפחות
והילדים ומקורות הפרנסה (נגריה,
מסגריה, וכו'). לא פעם היה קשה
מאד להביץ את הצרכים של הפלוגה
(והנקודה הצעירה) כי הממסד של
הקבוץ היה בראשון ולא בחצור.

... אנחנו בפלוגה הראשונה היינו די
מתוסכלים. הרגשנו את עצמנו קצת
כ"בנים חורגים".

אלי (23-22/1ג1) (וישא)

קק אלי, איך אתה מתיחס לענין של
המתיחות בין הפלוגה וראשון ?

נשלחתי לפלוגה ליסור. חזרתי
למשפחה ובתי בת ה-4 שלא הכירה אותי.
נתנו לי שבועיים להיות עם המשפחה -
ראח"כ - לפלוגה. לכך, כל הנושא
של היחסים הנ"ל לא העסיק אותי, אפילו
לו הייתי מודע למצב. 5 שנים היה
לי חלום לחזור הביתה וכשחזרתי
סוף סוף הייתי מאושר, ובהחלט היתה
לי הרגשה שאנו מקימים פה משהו חדש...

אלי: אגיד לך - זמן קצר לפני בואי
לחצור גמרתי 5 שנים בצבא הבריטי.
חזרתי הביתה מאירופה וכעבור שבועיים

נמה אומר מולי ורדי, שהיה אז עולה חדש ?

??? איך היתה ההרגשה שלך כשנבחרת להיות בפלוגה הראשונה אך לאה נשארה בראשון ?

מולי: זה היה מובן מאלינו. כדאי להזכיר את המצב, שהיה אז לגבי "זוגות": כשהגענו לקבוץ בראשון לא היינו יכולים להבחין אלו חברים (וחברות) הם בני זוג - כי אף פעם לא ישבו ביחד בחדר האוכל; באופן מופגז לא ישבו יחד. לא היתה תרעומת על "פיצול" משפחות - זה היה דבר מובן מאלינו ...

??? כל כמה זמן בקרת בראשון?

מולי: היה לנו (לאמריקאים) משבר מסביב לנושא הזה. היינו תמימים ולא ידענו כל כך איך "להסתדר". הותיקים ידעו - והצליחו לקפוץ לראשון לביקור ... ערך קצת זמן עד שהגענו להסדר יותר צודק ... אז בקרנו בראשון כל כמה שבועות. לא היה נוח להגיע: הלכנו ברגל לגן יבנה ומשם באוטובוס לראשון ...

ומשה נחתומי בהקשר לג"ל:

אז היה קשה להביץ, שיש אנשים שאצלם העבודה (הפיזית) היא בעיה; היום זה קצת שונה. אני זוכר, שטיקר העבודה של האמריקאים היה בפרדס. אני זוכר מקרה עם מאיר רבן: הוא חרש עם פרדה בין השורות (רצינו לעשות גן ירק). פעם התפרץ בצעקה: "גם ללמוד עברית, וגם ללמוד לעבוד - אי אפשר לעשות את שני הדברים יחד!" אני מתאר לי, שהיו הרבה מקרים כאלה.

הייתי מסביר להם איך להחזיק את הטוריה: לא חזק מדי - כי זה גורם ליבלות - אלא להחזיק בקלילות. זאת בעיה שצריך ללמוד אותה ...

... הגעתי ארצה בינואר 1946 וביוני יצאתי עם הפלוגה הראשונה ל"יסור" ... העבודה הראשונה שלי היתה בהשקית הפרדס: זאת היתה עבודת פרך. "מנהלי העבודה" שלנו היו אלי נדיב ומשה נחתומי ושניהם היו ותיקים בעבודת הטוריה. אני, אמנם הייתי בכושר גופני טוב (אחרי עבודתי בחיל האוויר האמריקאי בהרמת פצצות של מאות ק"ג) אך נסיון בעבודת טוריה לא היתה לי. עבודה כזאת במצב מתמיד של כיפור הגב היה קשה מאד בשבילי. אבל לא רק עבודת הטוריה היתה קשה: האחראי היה פותח ברז, המים התחילו לזרום והייתי צריך לרוץ לפני המים, לחפור תעלה, להגיע לעץ ולעשות מסביבו "צלחת". ועד שהתמלאה הצלחת מים היו כמה דקות שבהם אפשר היה לנשום, ואז הייתי צריך להיות מוכן להמשיך עם התעלה עד העץ הבא; וכך הלאה - לאורך כל השורה, ולאורך כל היום - למעט ארוחת ה-10 המסורתית וארוחת הצהריים.

בסוף יום כזה בקושי יכולתי להרים ידי בכדי לאכול את ארוחת הערב. האוכל היה דל ולא במיוחד טעים, במיוחד עבורנו - עולים חדשים מארה"ב ... מה שהציל אותי הוא זה, שלפעמים סדרו אותי לשמירה וזה אפשר לי קצת לחדש את הכחות ...

... פרשת הזבובים בבית האריזה (בה גרנו) זה היה דבר נורא ואיום ... וגם היתושים ... היה קשה לנוח בשעות היום בגלל הזבובים - ובלילה - בגלל היתושים, כי לא לכולנו היו כילות ...

... אמנם, היינו עולים חדשים - אבל איבני חושב, שהרגשתנו היתה שונה בהרבה מהחברים האחרים. כולנו היינו די מבולבלים. הכל היה כל כך שונה וכל כך לא ריאלי ולא תפשונו מה הולך. ממש לא תפשונו! ...

(1985)

ששמה להשריית חישובי העץ שסגרו את התיבות למשלוח פרי לחו"ל. הבחורות האמריקאיות הפכו אותה לאמבטיה, כי היו רגילות להתרחץ יותר. גם התלבשות היו שונות ולכך ל"סאברעס" שלנו כל זאת היתה אטראקציה. אבל בסה"כ השתלבו יפה ... (בפלוגה הראשונה שהגיעה ליסור היו : פרני ויוסף ומולי.)

... היה להם קשה לא רק בהשקיה - גם בגיזום היתה עבודה קשה : לעבוד כל היום עם משור יד ולנשר ענפים בעובי של 10 - 6 ס"מ ... ועבדו בזה גם הבחורות. נוסף על כך - מתוך אי-זהירות היה מישהו גם מוריד חתיכת אצבע. אבל יש לציין, שכמו כל ה"חלוצים" התיחסו לעבודה ברצינות. הם השתלבו יפה בעבודתנו - אך עם כל המנהגים של אנשים שבאו מעולם אחר. לדוגמה : היתה על יד בית האריזה בריכת ביטון קטנה בגודל של מטר על שנים,

(על התל - גליונות 15.11)

*** ... בשבת בבקר באו ליסור אורחים נכבדים מראשון : ילדי הגן עם המטפלות וההורים ... סיירו במשק, ליטפו את העגלות, אכלו מפרי הפרדס והסתכלו בעבודת הטרקטור בשדה. התרגשותם היתה רבה ואף בשעות המנוחה לא שקטו ...

(כנ"ל 23.11)

*** תכנית הבניה : ... המקום לבתי הילדים המוצע על ידינו הוא בקצה המחנה ... נתקלנו בהתנגדות חריפה להצעה (מצד מהנדסי הסוכנות ואנשי הבטחון) בעיקר מטעמי בטחון : טוענים שבשעת התקפה אפשר בקלות לנתק את האיזור מהמחנה שלנו ...

(כנ"ל 29.11)

*** ... עוד "צרה" עלינו : תינוקות ! לפי הערכה צנועה - יוולדו לנו השנה עוד 20 ילדים ...

*** הגיעו עוד 9 אמריקאים ... עם עליה זו עלה רוב רובו של קבוץ עליה ג'. יותר מ-40 נמצאים כבר בארץ ; באמריקה נשארו עוד 18 ; בדרך - 5 בצרפת - 3 ובקפריסין (במחנות) - 2.

*** שיתוף : הופיעו סיכומים והצעות של ו. החברים בענין : (1) שונים (2) הצגות : ... לא ננהג מנהג של שויון פורמלי. נתנגד להקצבה כספית שוה לכל חבר. נשאף לספק, ככל האפשר, צרכים אינדיבידואליים ונשתדל להתגבר על ההבדלים ה"סוציאליים" (באפשרויות ההנאה האמנותית) הקיימים, כידוע, בין חברינו. (3) שיחות טלפון : תתנהלנה ע"י חברים במקרים של צורך דחוף בלבד (ז.א. כשאין הדאר יכול למלא את מקומו -) לפי אישור של רחל פ. (סלע). (4) תיקים מקבלים מיד : רחל פ. במזכירות ומחזירים אותם אליה. (5) מזוודות אפשר לקבל אצל יהודה ס.

(כנ"ל 6.12)

*** ריהוט : במשך השנים נוצר בקבוץ נוהג אשר לפיו מוסיפים, אמנם, חדשים בשעת הצורך אך משאירים את דייריהם לתקופה של חדשים מחוסרי ריהוט מינימלי. ... את הסיבה לנוהג זה יש לראות ... בעיקר בגישה החולקת על דחיפות הצורך הזה.

בית האריזה בה השכנה
הפלוגה הראשונה

שעה מנוחה בשיכון בית האריזה.
מה רואים? כילה מעל למיטה, מנורה
נפט וכוננית מארגז "חנוכה"

הגיע צריפון מראשון. הוא מורד מהאוטו
לחבירה ומשם יועבר ליסודות שהוכנו מראש

פנים חדר האוכל על
הגבעה. היה מקום בערך
ל-80

חג הביכורים הראשון
בחצור: ריקודי הטבס
ב"מתצבה". ברקע: קיר
המתצבה ומעליו חדר
האוכל, מקלחת, וסוכה
על קביים.

ו. השיתוף תובעת : בשעת תוספת מקום מגורה חדש... לדאוג מיד לציידו בכסא, שלחן וארון (או תחליפים לני"ל)... השקפה זו לא נתקבלה להלכה ולא למעשה על ידי מזכירות הו. הכלכלית. ו. שיתוף תובעת לסכס ויכוח זה פעם ולתמיד כפורום קבוצי... (ידידי)

(כני"ל 13.12)

*** התחיל הקטיף הראשון בפרדס. עובדים כ-7 חברים. העבודה תמשך 3 שבועות : 4 ימים בשבוע יקטפו ויומיים יארזו את הפרי... (ה ע ר ה : בימים ההם כל משק ארז לבד את הפרי).

(מתוך פרוטוקול השיחה 7.12)

קבוצת בנין : יוסקה למעשה אין לנו אף בעל מקצוע בשטח הבנין. שגיאה זו, שלא הכשרנו קודם קבוצת בנין מתנקס בנו מאד ועלינו לתקן את המצב.

ההצעה היא להרכיב קבוצת בנין קבועה בת 6 חברים, שתודרך על ידי בנאי מנוסה. (היה דיון "ערי" על איוש הקבוצה).

שיתת הקבוץ אשרה הקמת הקבוצה הני"ל ונוסף על כך קבוצה זמנית של 5 חברים ל"ידיפיקת בלוקים".

יחזקאל - על קבוצת הבנין

אז הקמנו קבוצת בנין "פרטית" (משכירים) - אך זה שיך לתקופה יותר מאוחרת... 5 הבנינים הראשונים (למגורי חברים) נבנו על ידי החברים שלנו. רצינו לעשות שיפורים בתכנית המקורית (סוג הדלת, גודל החלונות, עמודי המרפסת, וכו') היו וכוחים בענינים אלה "על סכינים" עם מהנדסי הסוכנות, ואף הצלחנו לשנות. (1985)

"... לא היה פשוט להחליט להקים קבוצת בנין, חברינו לא עבדו במקצועות האלה בראשון. לכך, לקחנו מדריך מקצועי (אחיה של שרה אשל), אדם מבוגר ובעל מקצוע מעולה בכל מקצועות הבנין. הוא עבד במסירות רבה עם קבוצת חברים שהתלהבו מהענין, אך עבדו תקופה לא ארוכה. למה? כי ברגע שהיו זקוקים לחבר נוסף בענף מסויים - לקחו אותו מקבוצת הבנין ולאט לאט היא התרוקנה.

(על התל - גליונות) 13.12

*** המשאית שלנו התהפכה בראשון לציון כשהאוטו עמוס תיבות פרי. בחורי הקבוץ וילדיו התגייסו לעזרה והאוטו הועמד על רגליו והפרי הועבר לחצר. הנהגים לא נפגעו.

מקלטי רדיו בקבוץ

לאחר שהוכנס הציוד שהובא מאמריקה לתוך מערכת הציוד הכללי של הקבוץ נמצא בידינו מספר גדול של מקלטי רדיו (20). דבר זה מעורר את בעית אופן השימוש הנאות ביותר בהתחשב עם עקרונות השיתוף שלנו...

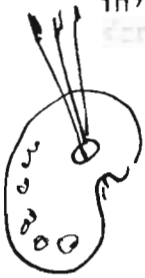
*** בעית למוד העברית שוב הופכת לבעיה אקטואלית עם בואם של החברים החדשים האמריקאים. בינתיים הספיק הקבוץ להתפרק מהמתיחות שלפני חצי שנה והרבה חברים שכחו את התחיבותנו לעולים החדשים ...

*** לעבודת הקטיפ בייסור נסעו החברים החדשים לשם הכרה ראשונה עם העבודה המסורתית של העולים החדשים ...

28.12

(על התל 20.12)

*** ביום ד' הועמד לייבוש הבלוק הראשון. אחרי נסיונות של למעלה משעה הצליחו ה"מומחים" שלנו להוציא מתחת לידיהם בלוקים שלמים ומושלמים ...

*** על חוג האמנים בקבוצנו

... למזלנו התבררנו במספר לא קטן של אמנים בעלי יכולת אך עדין אינם מאורגנים. צריכה להמצא שיטה, שתפיק את היכולת המכסימלית מכל אחד מהם. במחשבה זו התכנסנו מספר חברים בכדי לברר את האפשרויות הקיימות. הגענו לכמה וכמה מסקנות שכדאי להביאן לידיעת הקבוץ. ראשית, החלטנו להסדיר את חלוקת העבודה בינינו ... קבענו, שכל הבקשות (לעבודות) הבאות מחברים כפרטים, מועדות או מהקבוץ בכללו ימסרו לאיש אחד, שמחובתו לדעת מהי העבודה אשר כל אחד מאתנו עוסק בה ...

... החלטנו לרכז את כל החמרים שבידינו למקום אחד ובידי אחראי אחד, שיהיה ממונה גם על קניית חמרים חדשים ... יש ברצוננו לארגן תערוכות, הרצאות וחוגים ע"י חברינו וגם מבחוץ.

... עוד סעיף - שאמנם הוא רחוק יותר - השתתפות בפועל בחכנון הבנינים והמשק. על סמך התכנית של הבנינים אנו יכולים להציע תכנית לקישוט וסגנון פינות ומקומות שונים בחצר ... (חוג מחותן)

(על התל 28.12)

*** ... העבודת בבלוקים נכנסה לתלם. חברינו הגיעו כבר לתוצרת של 230 בלוקים לזוג ליום ...

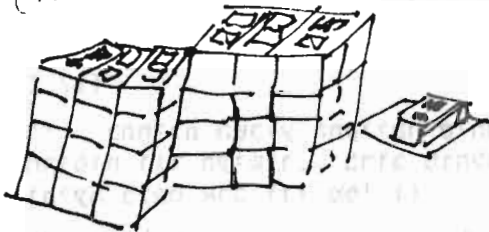
*** ... סלימנו את הוצאת התפ"א מהחלקה הראשונה - היבול בינוני : 1.1 - 1.25 טון/ד'.

*** בחודש ינואר יהיה צורך להגדיל את הפלוגה בייסור מ-28 חברים ל-40 ...

מולי ורדי - על "תעשיית הבלוקים"

ושהבלוק לא לתפורר תכף. אם הכל היה בסדר - היינו לוקחים את הבלוק עם הלוח שעליו היה מונח למרחק והיינו מניחים אותו בזהירות על האדמה. לפעמים הבלוק התפורר אז והחזרנו את החומר לשמוש נוסף.

זאת היתה עבודה קשה, ולמרות היבלות הרבות לא יכולתי להפסיק כי הייתי חלק מצוות ולא היה מי שיחליף אותי. התמדתי במקצוע מספר חדשים (1985)

1947

"... כשהתחילה בניית הבניינים הראשונים ביסוד היינו זקוקים לבלוקים. (היום קונים אותם מהמוכך - אך אז עשינו אותם בעצמנו - בעבודת ידים (זה נקרא "דפיקת בלוקים"). סודרתי לעבודה הזאת ולמדתי את המלאכה אצל גדליה ואחר כך הייתי בן זוגו של חיים מאירי בעבודה הזאת.

עבודה זו לא היתה, עבורי, יותר קלה מעבודת ההשקיה בפרדס: הכננו תערובת של מלט וחול "יבש"; אחר כך מלאנו את תבנית הברזל (שבנה מורצ'ר) והדקנו במיתקן מסויים. לאחר מכן פתחנו את התבנית וקוינו שתערובת תהיה בסדר

(3.1)

*** הנחת אבן הפינה לבית הראשון: כצהרי יום ה' הונחה כף הביטון הראשונה ביסודות ביתנו הראשון ביסוד. רבות נדדו יתדות אהלינו עד הגיעם לגבעה זו. וביום זה - יצקנו ביטון במקומן... בשבוע הבא ירוכז מספר גדול של עובדים והעבודה תעבור לקצב מהיר יותר. לפי הערכת הקבלן יהיה בית המגורים הראשון מוכן בעוד חודשיים.

(10.1)

*** אחרי העבודה רבה ההתקהלות במקלחת של חצור. אך גם אי הנוחיות רבה - חסרות אצטבאות ומראות. החברים מערבבים את בגדי העבודה עם בגדי השבת. תור המתגלחים לפני הראי השכור גדול וההתמרמרות רבה. האין אפשרות להסדיר את זה?

*** שם הנקודה: בשיחת הקבוץ הוחלט לאשר את תוצאות המשאל בענין שם הנקודה. נבחר השם "חצור". (על פרשת שם הנקודה ראה כתבות ב"על התל" מס' 6,7,9/1978).

*** בעית המים: קימת בחצור. תשאלו: חסרים מים? לא ולא! מים יש אך טנקים - אין... עושים בלוקים - חסרים מים. יוצקים בטון - חסרים מים. רוצים להתקלח - אין מים; במטבח אין מים... ואין מי שיחשוב להסדיר את הדבר...

*** המצב הסניטרי בחצור די ירוד. רוב החדרים עושים רושם של חדרי בית מלון מוזנח. בגדי ובעלי העבודה תופשים את המקומות המכובדים במרכזו של החדר או האוהל באין מקום בארון הקטן המיועד לשלשה חברים ויותר...

*** ובענין הגדר - הכל פרוץ ופתוח...

*** המחסנים: חלק מהדברים נמצא בבית האריזה בפרדס והוכח, שמשם גונבים גונבים כל הזמן. אנחנו מביאים באוטומובילים והם גונבים, אמנם, רק בחמורים... להבטיח על ידי שמירה - אי אפשר כי אין לנו נשק. סה"כ יש לנו 2 רובים איטלקיים להגנת הנקודה בו בזמן שידוע שהגנבים מזויינים בנשק אוטומטי ורובים אנגליים. ובכן, אין טעם להוציא אנשים עם מקלות מול אנשים מזויינים. לכן יש להעביר את המחסנים למעלה. אבל איפה לאכסן את הדברים? ...

הסברה

*** השכנות עם הצבא טרם השתקף בחיי יום שלנו. עקב המצב הפוליטי המחמיר הולכת וקשה גם השכנות. נפסק עיבוד החלקות על יד קמפ גדרה. מתרבים סיורים של רוכבי אופנוע מסביב לנקודתנו וגם לא נעים להפגש בשדות מרוחקים עם חיילים מזוינים המטיילים בקבוצות. למרות המצב הפוליטי יש צורך בטיפול בשכנים האלה. אפשר הרבה להסביר להם; יש לקשור אתם קשרים ולהזמין אלינו ...

השכנים הערבים: ... עד היום עולים עדרים על השדות הזרועים שלנו. אמנם, לתבואה נגבה של היום זה לא יזיק במיוחד - אבל לא זו השאלה. ברור, שהשתלטות פיזית (מצדנו) בעניינים כאלה אינה באה בחשבון ... פה יש צורך ביחסים (אתם) ...

*** פגישות עם החברים האמריקנים: ... הובעה הדעה, כי ההתקדמות במיזוג שני הגופים מניחה, בדרך כלל, את הדעת - אולם חשוב להזכיר מדי פעם כי מדובר במיזוג גופים, על ערכיהם הקבוציים ולא על קליטת עולים בודדים ...

(17.1)

*** בתחילת השבוע התקיימה שיחה על העישון ... התפתח ויכוח ער. החברים דברו בחריפות נגד העישון. ברוב מוחלט התקבלה החלטה נגד העישון. (כתבה על העישון הופיעה בלקט ארכיוני מס' 1).

*** מקלחת הבחורות הפכה גם לאולפן ריקודים. שם מתקיימות החזרות ששושנה (אטקין) ובנותיה מכינות ליום הילד ...

*** "המחצבה" - מה יהיה עליה? לא נוכל להעביר את הילדים כל עוד לא חוסל הקיר התלול ...

*** טיפול בכלבים ... "רפה" הגיעה לחצור והיא מיועדת להיות כלבת התקפה. "עזה", הזאבה הקטנה - מיועדת לשמירה. החברים מתבקשים לסייע באילוף הכלבים ע"י אי-תשומת לב אליהם. כל גערה, קריאה בשם, ליטוף ופינוק מקלקלים אותם ...

(24.1)

*** הנשק המיועד לתחנת הנוטרים שלנו כבר ישנו ונוכל לקבלו כשנכין חדר מתאים לשמירתו. במזכירות הו. הכלכלית הוחלט להקדים את גמר חדר הנשק לכל עבודה אחרת ...

(1.2)

*** בננות: שיחת הקבוץ אשרה השקעה להקמת מטע בננות על שטח של 3 דונם ...

(8.2)

*** טו' בשבט בחצור: ... מרהיבת עין היא השיירה הזאת המתקדמת לעבר הפרדס, לשער קבלת הפנים עם הכתובת "ברוכים הנוטעים". מעבר לשער מחכות שלוש מכוניות משא גדושות (בלי "עין הרע") טף וחברים הבאים מראשון. על יד השער מתאחדים שני המחנות וצועדים ביחד אל נחלתם - ח צ ו ר.

... ואח"כ הגיעה שעת השתילה ... הילדים, בני "חרמש" ו"אילה" מוסרים לחברים שתילי קזוארינה ובזוגות גולשים מהתל לעבר הפרדס לשתילה. שתי שורות ארוכות מסתדרות משני עברי הדרך. לפקודת "שתול". מתכופפים כולם, הידים עובדות, האדמה מתהדקת והשתיל מוצא את מקומו ... (י.א.)

*** בסביבה: ... מעשי השוד והרצח ברחובות מחקבלים

פה בחרדה, שמא היהודים יענו וכך יתחיל "המשחק" ...
רובו של הצבור הערבי אינו רוצה במאורעות, אבל הוא
מבין שזה לבוא והוא יודע יפה את הגורם המכין אותם.
בסביבה מרגשים אנשים חדשים שהגיעו לבצוע גניבות ...

*** ... אשר לבנין הרפת: הו. הכלכלית סיכמה בניגוד להצעת העובדים, לכן מקום
הרפת יהיה במקום הגרוע ביותר במחנה. יהיה גם הכרח מיד בשנה הבאה לרצף את כל החצר
(הערה: המקום נמוך והחצרות יהיו מלאות בוך כל החורף).

(14.2)

*** ה"מחצבה": סוכם למלא בכל תנאי את הבור הגדול. את רוב המילוי נקח
מהסביבה הקרובה של הבור ורק 2000 קוב נעביר מקיר המחצבה שעלינו לישר ... הדבר
ייעשה ללא דיחוי כי בשטח הנ"ל צריך לקום מחנה צריפים. (יעקב פ.)

*** סידור העבודה עומד בפני בעיה קשה: מהיכן לקחת עובדים? בבנין
מורגש מחסור חמור בבולקים. את הבולקים נאלצים להעביר לבנינים אנשי הבנין עצמם,
באין אנשים לעזרה. החומרים לגדר מונחים מזמן בחצור אך הגדר עדין איננה מקיפה
את הנקודה. לאור מצב זה נאלץ לבדוק מחדש את תכנית העבודה השנתית ... לשם בצוע
המוצלח של התכנית דרושה תגבורת של לפחות 10 איש מראשון. האם סידור העבודה שם
יוכל לשלוח אותם?

(21.2)

... התחלנו בחפירת היסודות לבית התינוקות (בנין שמשמש היום כפעוטון). זהו הבנין
הראשון, אשר נבנה בעצמנו (לא ע"י קבלן). נציין, איה, את הדבר כשלב ראשון
להקמת קבוצת הבנין העצמאית במשק ...

*** 35 חברי קבוץ מראשון באו לגיוס לחצור להקמת הגדר והנחת קו המים הראשי ...

(28.2)

מפל המוכתר: עקב הבצורת והרעב הצפויים לערביי הדרום החלה נדידה גדולה צפונה
ועמם בחשול של מעשי שוד וגניבות ... על כן הכרחי להגביר את תשומת הלב לשמירה
בתל ולדאוג שהטנדר ישאר בחצור ...

תפקידינו החברתיים השנה

באופן מקביל למאמץ ההתישבותי נתבע הקבוץ לעסוק השנה בכמה בעיות חברתיות, אשר פתרון
המוצלח-או הלקוי - יקבע לא במעט את צביונם של חיי הקבע שלנו בחצור.

- (1) השרשת העוֹכִים שכבר התגבשו (כגון, העקרון של קומונה א')
- (2) סיכום הוכוח בכמה שאלות (כגון, עישון, קנין פרטי, יחסי חברים)
- (3) מיזוג הקבוצים המתאחדים לשלמות יוצרת
- (4) יחסי חברים במערכת המשקית (בתוך הענף ובין הענפים)
- (5) מי יקבע? מוסדות הקבוץ יכולים להיות יוזמים, מארגנים ומבצעים -
אך את הכוון יקבע כלל החברים באמצעות שיחת הקבוץ ...

ידידי

(8.3)

בצל המשטר הצבאי: ... אם ימשך המשטר הצבאי תקופה ממושכת אין ספק, שהוא יגרור אחריו קשיים רבים - במיוחד בשטח האספקה ... אך בינתיים זה לא גרם לבהלה בשוק. עצם העובדה, שההסגר לא הוטל על שטח גדול ורצוף מקל על הקשר עם יתר חלקי הארץ ואפשרות הקפת השטח ה"סגור" מאפשרת קשרי מסחר ...

*** סוף סוף. חפרו "קלובצ'יק" בן 2 תאים ("קלובצ'יק" - כינוי לב"ש צבורי). מעתה ייפסק התור הארוך במשך כל היום ...

*** "שביט" (מפעל לאלקטרוניקה), צעיר מפעלנו - התחיל בעבודה.

(14.3)

ביום א' היתה פתיחה חגיגית של תחנת הנוטרים בחצור ... ביום ב' - קומזיץ חוליים! גרנדיוזי לכבוד הנ"ל ובלילה - ליל בלהות! חלו 12 איש ... ביום ג': 16 חוליים! בצהריים - שוכבים 30 איש! קריאת ס.א.ו.אס. לקבוץ בראשון: "שלחו סדינים ופיזמות! בצהריים הגיעה עזרה מראשון ... בפלוגה בחצור מצב רוח של פרוזדור בית חוליים. יום ד' אנשי ראשון תופשים את עמדות המפתח בחצור וטועמים טעם חלוציות מהי. (המחלה הוגדרה כ"דיזנטריה פלכסנרי"). משערים שהיא נגרמה על ידי בשר מקולקל).

פרני אייזן : על ההרעלה ההמונית

"מה - אתם חושבים שרוצים להרעיל אתכם? בדיוק במלים האלה!

בסוף - אכלו אתנו.

כידוע, לכולנו היתה הרעלת קיבה מהבשר הזה, למרות העובדה, שהיה טעים מאד, אך מי שאכל יותר - סבל יותר. זה היה דבר איום!

גם שני החיילים חלו ונשלחו לבית חולים צבאי. כעבור כמה שבועות פגשו אותם וספרו שקראו ב"פלסטיגן פוסט", שהיתה מכה של הרעלות קיבה אצלנו ומזה הבינו שלו רק הם הרעלו ...

(1985)

"... הגיע בשר למטבח ... ואם זוכרים את הימים ההם - "בשר" - משמעו בשר גמל, אבל בכל זאת - בשר. הוא הובא מראשון ליסור בלי להחזיק אותו בקירור בדרך - סתם בתוך הטנדר. אני זוכרת, שצבי ברומן היה הנהג.

הסתכלתי על הבשר: צבעו לא היה בריא, אך בכל זאת זה היה בשר ואי אפשר סתם לזרוק אותו - זה עלה המון כסף ... קראתי ל"מומחה" שלנו לעניינים כאלה - ג'ו טישלר, ושאלתי בעצתו.

איך דבר, הוא אמר! צריך לבשל את הבשר 3 פעמים, ואחרי כל בישול - לשפוך את המים ואז הכל יהיה בסדר ... עשיתי לפי ההוראות שלו.

באותו יום בקרו אצלנו 3 חיילים בריטיים מהמחנה השכן. שלמה ברקאי (שטפל בהם) הזמין אותם לאכול אתנו אך הם אמרו שהקבוץ הוא "מחוץ לתחום" עבורם ואסור להם לאכול פה.

(14.3)

*** נגמרו השיחות על העישון גם בראשון וגם בחצור. ובטיכום :

בעד חידוש ההחלטה הקודמת על אי-עישון 51
נגד " 11

השיחה לא אשרה כל היתר למספר חברים לעשן.

(21.3)

מחסנאיות המטבח מבקשות להסב את תשומת לב החברים על כך, שהשומנים ניתנים לנו היום במשורה ... ולכן, חברים, אל תבואו למבשלות בתביעות מופרזות כגון, חביתות, לחם במרגרינה, צ'יפס, וכו'.

***"משעולים" (העלון העיוני של הקבוץ) יופיע לחג הפסח ... אלה, שאינם שולטים עדין בשפה העברית במידה מספקת - יכולים לכתוב את מאמריהם באנגלית והמערכת תדאג לתרגמם.

*** הוחלט לתבוע הסדר מהיר של העמדת אחת המכוניות באופן קבוע בחצור, ובמקרה שהדבר לא יסתדר תוך שבוע - לתבוע החלטה שיחת קבוץ (כללית) בענין זה ... השבוע קרו בחצור שוב שני מקרים, שמוכיחים את ההכרח בחניית מכונית במקום :

(1) אשר נפל בלילה לתוך המחצבה. הוא נאלץ לחכות לאוטו עד למחרת והגיע אל הרופא שעות לאחר המקרה - נקבע שיש לו שבר ביד.

(2) המקרה השני קרה ברפת. את הרופא נאלצנו להביא מגדרה בעגלה ובלילה החזרנו אותו בלווי של 4 בחורים.

(28.3)

לחברי קבוץ ג' מאמריקה ! תקופת הניסויים עברה הגיעה שעת הנישואין ! תהיה הברכה שרויה בדיוניכם. נאחל לכולנו ירח-דבש וירח תאנים אביבים ועבריים !

*** אלחמדללה ! הגיעו האצטבאות והספסלים למקלחת.

*** היום סיימנו, בכחות עצמנו, את אריזת פרי ההדר ... בגלל המצב הגרוע של משלוחי הפרי בהגיעם לשווקים באירופה - נפסק המשלוח והרבה פרי נשאר בארץ ללא סיכויים לשיווק. העובדה, שאנו שלחנו את הכל יכולה להחשב כמקרה מוצלח.

הגיזום בפרדס מתקדם בעצלתיים, עקב מחסור באנשים וקשה לשער למפרע מה תהיינה תוצאות ההזנחה הזאת ... (אלי)

*** לקראת הדיון על שיתוף בבגדים : (נמסר על ידי מחסנאיות הבגדים) :

אנו משתדלים למלא את כל צרכיו של החבר לפי יכולתנו ובזה מתבטא השויון שלנו למעשה. צרכיו של החבר תלויים : במקום עבודתו, תפקידו, מצב בריאותו, ואפילו תנאי מגוריו ... תוך כדי גידולו המהיר של הקבוץ נעמדנו בפני שאלות ארגון רציניות. עבודתנו דורשת מקסימום מחשבה ואינה סובלת נוהג של שגרה ...

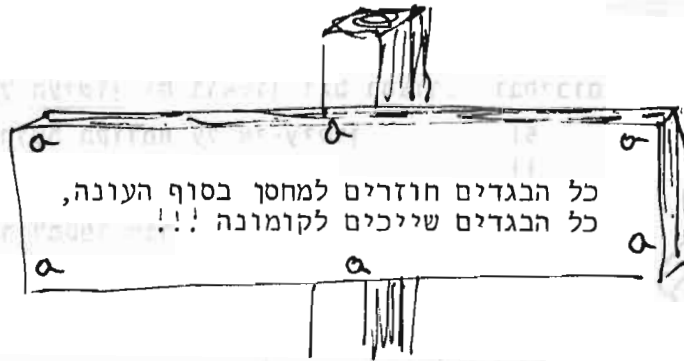
אנו מביאות לשיחה את ההצעות הבאות :

בגדי עבודה : חבר יקבל מדי שנה את אותו הסודר ואותו מעיל.

בגדי שבת : (1) חבר יקבל את אותו המעילון וחברה - אותו מעיל עליון ארוך מדי שנה

(2) חברה תקבל מדי שנה את אותם מכנסי צמר (תפורים לפי מידתה) עד אשר יעברו ל"ביניים", או יחדלו להתאים למידתה. (3) חברה תקבל חלוק קיץ והוא ישאר אצלה עד

שיצא מהשמוש. אנו חוזרות ומדגישות, שזה רק אמצעי עזר למחסנאיות והן רשאיות לעשות שינויים לפי הצורך של החבר.

(4.4)

על העברת הקבוץ לחצור

רבות ומסובכות הן הבעיות, בהן נתקלים בגשתנו להכין תכנית להעברת הקבוץ כולו לחצור. מספר גדול של ילדים והורים קשורים לקבוצות שונות, אשר כמעט ולא ניתנות להפרדה. למספר גדול של חברים יש להקים מקומות שיכון אם ברצוננו לא להגיע לשיכון שתי משפחות בחדר, כנהוג בקבוצים אחרים, בתקופת המעבר (להתישבות) ... ועל הכל - מצב כספי קשה ... אך יחד עם כל זה - התקופה הארוכה של פילוג הקבוץ מכריחה אותנו לרכזו במהירות המכסימלית במקום אחד על מנת למנוע קשיים חברתיים רבים ...

שכון לחברים: ... דרושים לנו כ-103 חדרי שיכון. בבנינים החדשים עומדים היום לרשותנו 20 חדרים. בתכנית ההשקעות לשנה זו לא יכולנו לכלול יותר מאשר תוספת של 8 חדרי בנין והם גם בלתי מושלמים (בלי מרפסת וטיח חיצוני) ...

צריפונים וצריפים: ... קוינו, שעם צאתנו להתישבות נוכל להעלות על המוקד את הצריפים ה"אהובים" הקיימים בראשון עוד מימי קבוץ "עין הקורא" (שממנו ירשנו את המגרש). אך המציאות אלצה אותנו לבדוק את כולם ולהעבירם לחצור. כודאי נגור בהם עוד כמה שנים (בתשמ"ה): צריף אחד עוד משמש את הקומונה, שני צריפונים - את המתנדבים ואחד הועבר עכשו ליד הארכיון - למוזיאון חצור).

אהלים: נמצאים ברשותנו 13 אהלים. הם כבר לא חדשים ולכל היותר יחזיקו מעמד עוד חורף אחד ובשנה באה נצטרך לדאוג לתחליף עבור 13 מקומות שיכון אלה. נוסף על כך - מעטים היום החברים, אשר מבחינה בריאותית אפשר לשכנם באהלים.

בסיכום כללי: עומדים לרשותנו 84 חדרי מגורה ואהלים - או: מקומות שיכון ל-152 חבר וחטרים כ-35 מקומות. הפתרון לאלה יכול לבוא על ידי זה, שרוב עובדי המפעלים (הנגריה והמסגריה עדין בראשון) ישארו עוד במשך השנה הקרובה בראשון (רוב החברים האלה כמעט ולא היו עדין בפלוגה בחצור) - או, שנגדיל את הצפיפות בחדרים הקיימים וחברים יסעו יום-יום לעבודה בראשון. כל השקעה כספית נוספת לשכון בשנה זו לא נאה בחשבון.

שכון לילדים: עד סוף השנה נבורך ב-65 ילד. לפי התביעות - דרושים לשיכונם 4 בנינים וחצי. בתכניתנו להקים השנה 4 בנינים ובמסגרת זו למצוא את הסדור לכל הילדים.

מוסדות צבור: חדר אוכל ומטבח. הצריף הקיים צר מהכיל את כל הקבוץ (יש בו כ-80 מקומות).

קומונה: ההצעה היא להפוך את צריף הגן לקומונה ...

מזכירות: בצריף הגן ליד הקומונה ...

מכבסה ומחסן בגדי חורף: מגמתנו לבנות השנה מכבסה ולנצלה באופן חלקי למחסן ...

מרפאה: בבנין המכבסה, או בצריף הקומונה ליד המזכירות.

יעקב נחתומי : על ההעברה מראשון לציון
(1985)

בחצור היה האוטו נגש קרוב ליסוד שהכננו; הורדנו את הצריף בשלמות על חביות (עבדו 8 - 6 איש), ומשם גלגלנו את הצריף ליסוד שלו ... מהרגע שפינו צריפון בראשון ועד שהיה מוכן לקלוט דיירים בחצור עברו רק 2 - 1 ימים .

עוד דוגמה של קצב ההעברה של אותם ימים היה ה"גן הירוק" - העברתו מראשון (מפורק לגורמים) והעמדתו: כולל - טיח, ריצוף, אינסטלציה, עד לרגע שיכולתי להודיע לגננת, מלוינה, שהגן מוכן לשימוש - דרש 14 יום בלבד.

בעבודת ההעברה "רכשתי" את בעירת הגב שלי: בזמן הורדת צריפון אחד מהאוטו - היו צריכים כולם לתמוך בצריף לרגע - אך משום מה עזבו וידעתי אם גם אני אעזוב אותו יפול ויתפרק כולו. החזקתי לבד והורדתי אותו לחבית אך אח"כ לא יכולתי להתישר. "ויצאק סוסני:

" למרות הנ"ל, כל המבנים שהועברו לא הספיקו לכולם ומכיון, שרצינו לגמור את ההעברה מראשון מהר ככל האפשר - הבאנו חבילות קש ל"מחצבה" (ששם כבר הוקמו הצריפונים למיניהם) והקמנו סוכות קש בגודל של 2×2 , 3×3 מטר (אחד בנה לעצמו סוכה אפילו בגודל של 5×5). לכל הסוכות היו גגות של פח, חלון ופתח כניסה. הציוד בפנים היה, כמובן, רהיטים מארגזי "תנובה". היו כ-15 - 10 סוכות כאלה והם שמשו אותנו כל אותו קיץ של 1946 עד לגשם הראשון ..."

"... הגיע הזמן להעביר את הקבוץ מראשון לחצור ונעמדנו בפני מספר שאלות: היינו גוף גדול וידענו, שקצב הבנייה ביסוד לא יאפשר לשכן את כל האוכלוסיה בבתיים החדשים. אך מצד שני - כל הצריפים בראשון (א) "יצאו לנו כבר מהאף" (ב) חלק מהם היו עוד מימי הטורקים, וחלק היה רקוב.

התלבטנו: מצד אחד לא רצינו להעביר את הצריפים לחצור ומצד שני - לא היתה ברירה. באותה התקופה בארץ היה מקובל ברוב הקבוצים בשנים הראשונות להתישבות שלהם לשכן שתי משפחות בחדר אחד, או, משפחה אחת עם "פרימוס" (רווק).

באותו העת סיימתי את עבודתי כבא כח של הקבוץ והתחלתי להכין את הצריפים להעברה יחד עם שבתאי בריץ ויואל פורט, שהגיע אז מאנגליה עם מזוודה מלאת כלי נגרות.

לא היינו בעלי מקצוע והיינו צריכים ללמוד מהנסיון. לאט-לאט יצרנו לנו שיטה:

היינו קודם בונים בחצור את היסוד לצריף ואח"כ היינו (בראשון) מחזקים את קירות הצריפים בלוחות אלכסוניים בכדי שהמבנה לא יתפרק בזמן ההעברה. היינו צריכים לחזק את הקירות גם למטה כי היו בדרך כלל רקובים שם. אחרי זה היינו מרימים את הצריף על חביות, מנסרים את החלק הרקוב ומגלגלים את הצריף לתוך אוטו המשא.

בפסח (4.4) התקבץ הקבוץ בראשון לכינוס-פסח המסורתי:

ערב פסח: הנגריה היתה צרה מהכיל את הקבוץ שהתקבץ לסדר הפסח האחרון בראשון לציון. קראנו בשתי הגדות: זו של הקה"א והשניה - היתולית מתוצרת עצמית. הוצגה הצגונת של 10 המכות בקבוץ, ומעל לכולן מכת-השפע, שהשפיעו עלינו בערב זה ... עם סיום התכנית, בשעה מאוחרת, עוד היה כח ברגלים למחולות... כשעלתה האילת בשמים הלכנו לישון ...

הדיונים: למחרת עסקו ב-3 דברים :

(1) סקירה על האיחוד : רוחמה סקרה את עלייתו וקליטתו של קבוץ אמריקני ג' בארץ

(2) ופֶּלֶב העמיד "בעיות, תפקידים ודרכים למזיגה שלמה ומהירה של הגורמים המתאחדים".

על האיחוד

(קצת מתוך הסיכום של רוחמה):

... "החתונה" התקימה וכעת מסתיימת תקופת הנסיון. כעת מתגלה המציאות כמו שהיא ללא קישוטיים. אם הכלה אינה כה עשירה כמו שחשבו - הרי החתן אינו כל כך גיבור ומתגלים כבר סימני בגרות.

הלבטים הרבים, שהיו לנו לפני שנה הם היום נחלת העבר. יש לציין, שהצלחנו במשך שנה ורבע לרכז את רוב החברים שלנו בארץ. החברים אשר נמצאים עדין בקפריסין, וכו', מהווים גורם ושוב הנותן לנו לחוש את החיים במקומות אלה. עצם היוותנו גוף של למעלה מ-50 חבר משנה בהרבה את פני הדברים... בשטח רכישת השפה התקדמנו - אך לא מספיק: צריכה להיות אצל כל חבר אמריקאי ההרגשה, שאין הוא יכול לחיות חיים מלאים בלי ידיעת השפה... הפחד ההדדי פחת בהרבה... מפעל ההתישבות היה מראשיתו מפעל משותף של שני הגופים. כל חלקי הקבוץ נשאו בעול במידה שווה... דובר גם על חוסר התענינות בשאלות פוליטיות...

החברים אשר פתרו את בעית העבודה נכנסו גם בצורה הטובה ביותר לתוך חיי היום-יום של הקבוץ...

עד כה, ברוב השיחות, לא היתה הצבעה אמריקנית מאוחדת. אין גישות מנוגדות בין שני הגופים. אך אין לטשטש את ההבדלים: ... אנו התחשבנו יותר בתביעות הפרט. לא דרשנו ממנו כל כך הרבה בכל השטחים. אנו לא התכווננו למצב של "קבלת מרות" בכל התנאים. אך עלינו ללמוד זאת... יש הבדלים בטעם - באוכל, בתלבושת, בריהוט וקישוטים. לאחר נסיון של שנה יש שינויים מסויימים בענייני טעם גם אצלנו וגם בין הותיקים. צריכה להיות מגמה לא לטשטש כי אם להשפיע אהדדי.

(מתוך דברי הסיכום של כלב):

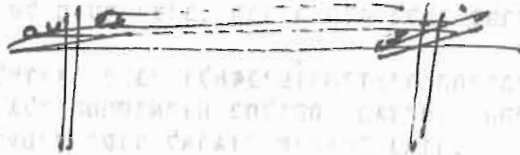
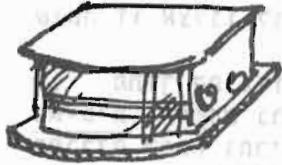
... הגענו לכמה דברים חיוביים תודות לאיחוד; יש יסוד לסיכום והתויית קוים להבא... האיחוד בוצע בתקופה מאד לא נוחה לקבוץ... הגמישות היא נשק טוב בידי אדם בעל הכרה קיבוצית אך היא מסוכנת מאד בידי אלה שחטרה להם הכרה זו - כי אז היא מביאה לסטירות, פיתולי הקו הישר בודאי נראים מוזרים מאד בעיני החברים האמריקאים...

... יש בעיה של מנטליות שונה של שני הגופים. את הגורם הזה יש לתפוש במלוא היקפו. אמריקה היא עולם אחר ואין להתעלם מכך...

הקבוץ מטשטש את רעיונות האדם ועושה אותם "לאחידים". מבחינה זו כניסת החברים האמריקאים תפרה ותעשיר את עולמנו. קשיי ההסתגלות לעבודה הן קשיים של כל עולה חדש, אך יש לחברים האמריקאיים הרגשה, כאילו אין אצלנו התחשבות בתפישתם את שאלות העבודה.

אנו עובדים בשיטת עבודה המושתתת על יסודות ההזעה ולא המיכון. המזיגה בין שתי הגישות היא תהיה טובה, אך השלילה ההדדית תביא רק הרס. חלק מהחברים טרם למדו את ההכרח לשאת בעול עד הסוף.

ל ס י כ ו ם :- אפשר לראות את האיחוד כדבר חיובי. בואם של החברים החדשים פתר לא רק שאלת העבודה - החיוב הוא גם בשטח החברתי והתרבותי.

2. ה"רדיו השיתופי"

אלישבע: האם כדאי, שבכל חדר יהיה רדיו? בזה אנו מעבירים את מרכז הכובד לתוך החדר. האם גם עתון נתן לכל חדר?

לובקה: לדעתי האדם המודרני בכלל מרכז את ספוק צרכיו התרבותיים מחוץ לחדרו. אלו הרדיו היה רק שאלה של מוזיקה רצינית אפשר היה לשמוע אותה בחדר המוזיקה. אך יש לרדיו גם תפקידים של שעשוע והשכלה ואותם אפשר לספק יותר טוב בחדר בשעות המנוחה... אני בעד רדיו בכל חדר...

יעקב פ.: הרדיו מושך מאד ואנו לא מרגישים איך השאלות לאט לאט מתגברות עלינו. אנו מעבירים כך את מרכז החיים לתוך חדר המשפחה.

יעקב ב.: אי אפשר לשמור על אחידות הקבוץ על ידי מניעת השכלולים האפשריים בחינוך... אין להתעלם מכך, שיש לחבר קבוץ בוגר גם צורך להתבודד. אין לעשות אידיאולוגיה מתוך מחסור. אפשר לשמור על מתח קבוצי גם מתוך סיבות חיוביות...

מרים יצ.: אינני חושבת, שקבוץ בתחילת צעדיו צריך לשפר דוקא את החדר הפרטי...

גושן: יש הרבה דברים שחסרים לנו יותר משעונים ועטים ואותם (טרם) השגנו. את השתוף יש לקיים בדברים החסרים ביותר. בחדרינו לא יהיה רהיטים אך רדיו יהיה שם...

מאיר מ.: לא ברור האם בעוד זמן מה נוכל לבצע את התכנית (של הרדיו השיתופי) בתנאים כה טובים כמו היום.

ההצבעה: בעד רדיו שיתופי רוב גדול נגד " 5

אושרו בשיחה הצעות אלה של ו. החברים בענין הרדיו:

1. בכל חדר בבנינים ובחדרי צריף מבודדים ימצא רמקול אשר אפשר יהיה לכוונו ל-3 זרמי שידור שונים אשר יוצאים משלשה מקלטים מרכזיים ואשר אחד מהם אפשר להחליף על ידי פטיפון או מיקרופון...
2. את כל ההוצאות בכסה על ידי מכירת חלק מהמקלטים הנמצאים ברושתנו...
3. יש להתחיל עוד השנה עם התקנת הרשת...
4. בהתקנת המקלטים יגבילו מראש את חוזק הקול המקסימלי בכדי להבטיח את מנוחת השכנים
5. עד שהותקן הרשת ישמשו המקלטים הנומרים רק למטרות צבוריות...

היה דיון ממושך על הקומונה והתקבלו הצעות אלה :

1. 10 שנות קיומה של קומונה א' (ראה למטה: הערה 1) בקבוצנו הוכיחו את יתרונה החברתי על שאר השיטות בארגון מחסני ההלבשה. מהדרגה הנסיונית הראשונה הגיעה שיטה זו אצלנו לרמה של מוסד יציב, המהווה חלק בלתי נפרד מבנינו הפנימי של הקבוץ.
2. מתוך התנגדות לשויון מכני ולאניפורמיזציה מחייבים אנו את עקרון ההתאמה האישית, המשמש בר לרגלי המחסנאיות בחלוקת הבגדים. ההתחשבות עם צרכיהם השונים של החברים היתה ותהיה בעתיד יסוד לארגון שיתופי נבון.
3. בכדי להקל על עול העבודה ... (יש לסדר) חדר תאים, שיאפשר "לפזר" את עבודת החלוקה השבועית למספר ימים רב יותר ... (צריך להיות) חלוקה ישירה של בגדי עבודה גם לעובת החורף על ידי המחסנאיות ללא בחירה אישית מצד החברים ...
4. אין לקבל את בטולה החלקי של החלוקה העונתית, באשר פירושה המעשי - צעד ראשון של מעבר לקומונה ב' (ראה למטה - הערה 2).
5. מותר לאחראיות על הקומונה לסגו' באופן חלקי ארונות אם יראה הדבר בעיניהם כהכרחי.

הערה 1 : קומונה א' : שיטת חלוקת בגדים, שלפיה כל הבגדים שייכים לקומונה. כל עונה יש חלוקה של בגדים עליונים ואלה חוזרים לקומונה בסוף העונה. אין בגדים "פרטיים" המסומנים בשם החבר.

הערה 2: "קומונה ב'" : שיטה, בה חלק מהבגדים מסומנים בשם החבר.

(19.4)

בפרדס: לפני שבוע הנענו לראשונה את מערכת ההמטרה שלנו (יחי גדליה והלוי!) ... ע"י סידור ההמטרה בפרדסנו נקמץ עבודת ידים רבה, והמספרים המעטים יבליטו זאת : פתיחת בורות והשקאה בהצפה יש להשקיע 11 י"ע לדונם. בהמטרה נחסוך את פתיחת הבורות, ככלל (שלום לך, טוריה!) ובהשקיה יש להשקיע כ-3 י"ע לדונם...

את' נ'ר' מס'י :

משה: עבדנו כשנה עם צנורות ברזל וממטרות אוסטרליות ... אח"כ הגיעו ארצה מארה"ב צנורות אלומיניום "פרפורייז" : צנורות של "3 עם מספר שורות מקביליות של חורים קטנים לאורך הצנור. במשך הזמן התברר, שצנורות אלה ציאות כמויות עצומות של מים ואיך על זה כל שליטה. זה גרם לזרימה על פני השטח וסחף. אחר כך עברנו לשמוש בצנורות אלומיניום "3 - 2 עם ממטירים ...

(1985) השקיה בהמטרה : ... אנו היינו בין חלוצי הכנסת ההמטרה לפרדסים בארץ. אין קרה? פשוט היה קשה לנו להתגבר על חפירת ה"צלחות" בכחות העבודה המצומצמים שהיו לנו. וחפשנו דרך להקל על העבודה - הרי ההמטרה בגן הירק כבר היה לנו. בהתחלה עבדנו עם צנורות ברזל, שקוטרם היה בהתאם לאורך הקו והמקום בקו ... על ההשקיה בהמטרה :

מספרים מס' / משה :

ה"מחצבה" עם סוגי הדיור
השונים: אהלים, סוכות
קש, צריפונים, צריף
וסוכה "על קביים".
במרכז: המקלחת
וערימות בלוקים
תוצרת בית.

ה"מחצבה" - לאחר
שהועברו אליה כל
הצריפונים
מראשון לציון.

אריזה תפוזים בבית האריזה שלנו כסוף שנת ה-40.
בתמונה: ה"מבררות" וה"קוטפות".

חדר האוכל והמטבח על הגבעה.
בהמשך - בצד שמאל, מחסן המטבח (מפת)
ברקע: שנים מהבתים הראשונים

*** במערכת השיתוף: כספים לכלל ולפרט ... (א) מצב העניינים הכללי בשאלת "הכסף הפרטי" בקבוצנו איננו מעורר דאגה ... בדרך כלל אין משתמשים חברינו, ללא אישור, בכספי הקבוץ או כספי חוץ לצרכיהם הפרטיים. (ב) אם כי חבר רשאי להשתמש בכסומים קטנים ביותר גם להנאתו מבלי שיתבע לדווח על כל מיל - יש לדרוש מידה רבה של הגבלה עצמית בשמירתו על התחום המוגבל למדי שתחמנו לעצמנו בנידון זה. (ג) משכורתו של חבר העובד בתפקיד חוץ בשכר שייכת לקבוץ במידה שאיננה דרושה לקיומו. (ידידי)

(25.4)

*** הבאר בחצר נבדקה ונקבע סופית שאפשר להמשיך בקידוחה למרות עקמומיות הקדוח. השבוע הבא יבואו הקודחים עם מכונותיהם.

*** בריכת המים: נגמר המשא ומתן על בנין בריכת מים בת 100 קוב. הבריכה תהיה עגולה ובעלת שני תאים (זה על גבי זה) ותכנה על הגבעה (כלי רגלים) ...

*** הגיעו מאיר ושלום ("שביט") והביאו אתם את הגנרטור וסדרו חשמל למטבח וחדה"א.

*** בשיחת הקבוץ התקיים דיון על ההצעות ביחס לשיכון הורי חברים. נתקבל הסיכום להמשיך לפי הנוהג הקיים של קליטת הורים לקבוץ רק כשהנסיבות הכלכליות שלהם מחייבות זאת. על ו. ההורים לנהוג לפי עקרון זה. במקרים יוצאים מן הכלל תדון ו. ההורים ותביא לדיון בשיחה. נתקבלו כל ההצעות של ו. ההורים בקשר להתנגדות להקמת "בית פרטי" וכמובן נתקבלה ההצעה המחייבת את עבודת ההורים לפי יכולתם ...

ברגע האחרון ! ! הגיע טרקטור גדול ובולדוזר (של "סולל בונה") לישור המחצבה.

"המחצבה"

(עד היום בודאי יש חברים ותיקים שעדיין מכנים בשם "מחצבה" את השטח שעליו שוכנים היום חדר האוכל, אולם הספורט והשטחים שביניהם).
מה מקור הכינוי הזה?

שאפשר ליישר את השטח מבלי להביא אדמת מילוני ממרחקים - כי בארץ טרם היו בולדוזרים.

ועדת המשק של הקבוץ הסכימה לתכנון הנקודה עם הבורות - אך כבא-כח של הקבוץ, שעסק בתיכנון הנקודה היה קשה לי לקבל את העובדה, שבתוך הנקודה תשאר מחצבה עם בורות עמוקים. לכך, פניתי למהנדס, שהכרתי מעבודתנו ב"סולל בונה", ושאלתי אם אי אפשר להוריד 4 - 3 מטר מפסגת הגבעה ולמלא באדמה זו את הבורות. גם דעתו היתה שאין כל הצדקה להשאיר בורות כאלה בתוך נקודת יישוב.

"... כשעלינו לגבעה בסוכות תש"ו השתרעה משני צדיה של הגבעה מחצבת כורכר, מצולקת בורות והקיר הדרומי של הגבעה התנוסס מעליה לגבה של 15 - 10 מטר. כל השטח היה בור אחד גדול ! מצד מזרח גם כך היה בור ענקי בעומק של 15 - 10 מטר והוא נמשך עד איזור הרפת. דעתם של כל המומחים - של הסוכנות היהודית ושל המח' הטכנית שלנו היתה, שעלינו להשלים עם עובדת הבורות לעולם ועד - כי יישורם נרוך בהוצאות של מאות אלפי לירות א"י (ששוויין היה נשוי לירות שטרלינג), לא האמינו,

אמרתי לו, שלא אוכל לשכנע את מהנדסי הסוכנות בלי תכנית חתומה בידיו מהנדס. הוא ישב עד מאוחר בלילה והכיין לנו סכימה של תכנית.

ובבית - גייסתי את צביקה ברומן (בר-אמוץ) ויחד הלכנו לאחד ממנהלי "סולל בונה" - מומחה לעבודות עפר. הוא הסכים לבוא אתנו לחצור וכשראה את הבורות אמר, גם הוא, שאסור להשלים עם הישארותם. הוא גם סיפר לנו ש"סולל בונה" קבל בולדוזר קטן, הנמצא עדין בנמל אך למחרת יובל דרומה. הוא הסכים להוריד אותו אצלנו - בדרך - כדי לעשות ניסוי של כשעתים. למחרת הופיע המהנדס עם הבולדוזר ובצעו ניסוי-יישור מוצלח.

כשמהנדסי הסוכנות והמח" הטכנית בקרו במקום היו הויכוחים כבר מיותרים: במו עיניהם נוכחו, שצדקנו ויישור השטח ייתכן וייתכן. בו במקום הוחלט לתכנן תכנית חדשה הלוקחת בחשבון את מילוי הבורות ויישור השטח ...

לאחר העברת הצריפים מראשון לשטח המיושר צריכים היינו לגשת להקמת מבני המשק אך המצב בצד המזרחי של הגבעה היה פי כמה יותר חמור ...

לא ידענו מה לעשות... במקרה נודע לנו, שהק"ל הביאה ארצה בולדוזר גדול. באותו העת (פסח) שהה בבית ההבראה בגבעת ברנר יוסף וייץ (מראשי הקק"ל וידיד הקבוץ). 5 מחברינו "פלשו" אליו ושכנעו אותו לבוא לביקור בחצור. הראינו לו איך שבולדוזר מסוגל ליישר שטח והוא הסכים להעביר את הבולדוזר הגדול אלינו לשבוע ימים, מה שיספיק בפרק זמן זה לעשות - ייעשה.

החלטנו לנסות לשכנע את העובדים שישתדלו להגיע לתפוקה גדולה - כי ידענו, שאם לא נספיק ליישר את כל השטח זה יגרום לקשיים גדולים בפיתוח הנקודה.

למזלנו הגיעו עם הבולדוזר בחורים טובים, שהבינו את המצב (גם הובטח להם שיקבלו תמורה עבור המאמץ ובלבד, שבמשך שבוע לא יעמוד הבולדוזר אף רגע). ואכן - לא במשך שבוע כי אם אחרי שבועיים של עבודה מאומצת הונמכה פסגת הגבעה ב-5 - 4 מטר והכורכר שלה נשפכה לתוך הבור שלרגלי הגבעה מצד מזרח והשטח יושר..."

(מפי יעקב נ. 2.73)

(2.5) *** בשלם בנינם של בתי הדירה וחברינו בכנסו לגור בהם ... "מוחרם" כללי לכניו הקבע! ("קבע" - נתיחס לבנינים, ואשר לדיירים - "קבע" - עד המוחרם הבא).

*** השבוע בחתם חוזה על חיבור משקנו לרשת החשמל הארצית.

*** בו. הכלכלית הוחלט להקים אוזיה קטנה, שתמנה לפי שעה, 60 - 50 אוזים.

*** בפלחה: ... הקציר התחיל השנה מוקדם מרגיל בגלל היובש, שגרם להבשלה מוקדמת. סיבה שניה לקציר מוקדם היא ההכרח להציל את היבולים מגנבים ומחבלים שפשטו בהם עקב הבצורת ... קשה לעשות משהו לשמירת השדות בלילות, כי הם סמוכים לקמפ והגישה אליהם היא בחזקת סכנה ...

*** ערב האחד במאי: ... מפקד חגיגי במחצבה לאור מדורה. בראש הגבעה הודלקו לפידים, הדגל הונף על ראש תורן גבה מואר בחשמל ... ולמחרת: הפלוגה בחצור שבתה מעבודה. במטבח - השלטון בידי הבחורים. כל אחד מהם הכין לארוחה את המאכל החביב עליו ...

(9.5)

*** בבתים החדשים: אט אט מסתדרים החברים בחדרים החדשים, המרווחים, הקרירים והבהירים. באי אלה חדרים חסר עוד ריהוט מינימלי: כסא, שלחן, וארון. כתחליף משתמשים בארגזי "תנובה" המכוסים במפות צבעוניות שעליהן צנצנות פרחים...

*** הודעת הקומונה: לתשומת לב החברים: אין לקחת לבד שום בגד (לבחורים): בעיקר חולצות שבת ומכנסים קצרים). אמנם, אין להשליך בגדים לפני קבלת החלוקה השבועית, אך עם קבלתה - יש להשליך את כל הבגדים המלוכלכים. אין אנש נוהגות להעיר לחברים באופן פרטי על דברים מוסכמים - אך ידוע לנו יפה מי הוא הלוּבש את אותו הבגד שבועיים ושלוֹקח בגדים באמצע השבוע. הצלחת "המחסן הפתוח" תלויה במידת השמירה על הסדר על ידי החברים עצמם.

(16.5)

*** בית הילדים של הסוכנות הושלם.

*** הקדוח: אחרי בדיקות וחקירות יסודיות סוכם סופית לא להמשיך בקדוח שליד הגבעה. סיכום זה הוא סופי. החשש לתקלות בהמשך הקדוח לרגל עקמימויותו - הוא רציני והסיכון רב...

*** הכשרת עמנואל: עמנואל פנה בבקשה, שהקבוץ יאפשר לו להשתתף בקורס למיון אפרוחים (קביעת מין) בני יום. מקצוע זה מפותח באמריקה אך בארץ אין אף מומחה לדבר זה...

*** בקרו בחצור קובק ומילק מהמח. הכלכלית של הקבה"א לשם דיון בתכנית ההשקעות. בתוך שאר דבריהם נגעו בשאלה הכאובה של מיעוט ההשקעות בענפים חקלאיים וחוסר תכנית להעברת המפעלים (מראשון) - לעומת ההשקעות הצרכניות הגדולות...

(23.5)

*** סוכמה התכנית לשלב א' בהעברה מראשון לחצור: ... המפתח לשלב הראשון תהיה העברת קבוצות הילדים הראשונות... ובהתאם לכך עוברים ההורים והמטפלות... לאחר, שהיום אין צורך בתוספת חברות לבצוע העבודות בחצור יוצר חוסר עבודה לחברות שם ומחסור בחברות לבצוע עבודות בראשון... לאור הסיכוי הזה דננו יחד עם המוסדות בחצור והגענו למסקנה היחידה: החזרת מספר חברות מחצור לראשון... עם כל הקושי בקבלת ההחלטה הזאת אין כל דרך אחרת, כי - אפילו עם שובן של חברות לראשון לתקופת חדשים מספר תהיה קימת עוד בעית חוסר האיזון של הכחות בשני המקומות...

*** השיכון לאחר ההעברה: עם ההעברה ימצאו בחצור 80 חברים... בבנינים ובצריפים יש מקום ל-64... יתר החברים יגורו באהלים.

*** סוכם להתחיל בקדוח חדש - באיזור התעשייה, על יד המסגריה. הכנסת הבאר למחנה פותרת לנו בעית בטחון רצינית מאד. הקודחים התחילו כבר בעבודתם...

*** חיטה: היכול הממוצע השנה היה 100 ק"ג/ד'. לשנה הראשונה שלנו בחצור זה יכול משביע רצון (דו).

נשף בראשון לציון לכבוד עשור לקבוץ ג', פרידה מראשון לציון, בניית בנייני הקבע הראשונים בחצור והקציר הראשון בחצור... היה זה הנשף הגדול ביותר, שבוצע ע"י הקבוץ - הן מבחינת הוצאותיו והן מבחינת ריבוי משתתפיו. אפשר לציין בסיפוק, שהמאמצים נשאו פרי. הקהל הרב - אורחים מרחוק ופועלי המושבה - שבאו לנשף זה עקבו בעניין אחרי המתרחש ואין כל ספק, שהמחזה עורר בלבם הרהורים ומחשבות... אין לומר, שהנשף היה מושלם אך הוא היה טוב למדי...
 תצויין תערוכת העשור הנאה, שהוקמה בעמל רב של יחידים למען הרבים... פרשת החג המשולש (עשור, פרידה וחנכת ביתנו) באה לסיימה בנסיעה המונית וכללית לחצור כדי להשתתף במסיבה שנערכה שם. (א)
 *** בניין הרפת נשלם ...

*** בקדוח: חל מפנה לרעה... הסוכנות פקדה להפסיק את הקדוח ולפרק את המכונות... (כי) מחלקת ההתישבות של הסוכנות ערער על עצם נחיצות הקדוח. לדעתו אפשר יהיה לספק את המים הדרושים למשק בשנים הקרובות ע"י הקמת משאבת לחץ על יד הבאר הקימת (בפרדס) ונעשה משגה חמור, לדעתו, אם נשקיע השקעה כה גדולה במים אשר אינם נחוצים ביותר. העמיד לפנינו את השאלה, האם נבכר להשקיע 4000 הל"אי במים... או להשקיע סכום זה ברכישת פרות או אינונטר אחר... בפגישת מהנדסי המים עם שו"צברג (מהמרכז החקלאי) סוכם שאין המשק זקוק למים נוספים...
 *** קרקע: ... במסגרת החרמות הקרקע אשר הצבא עומד לבצע בסביבתנו ניפגע גם אנחנו...

מילה נחתולי ואלו נעים
 מספיים א הקטיף והאריזה

קודם פעלה המבררת, ישיבה ליד הפרי השפוך: העבירה את הפרי הטוב הלאה (תוך כדי מיון לגדולים וקטנים), ואת ה"בררה" - לסלים בצד... אח"כ בא תור ה"עוטפת", שבמהירות הבזק עטפה כל פרי בניר מיוחד (למניעת עובש), היא גם המשיכה במיון לפי גודל (כי כל גודל נארז בתיבה נפרדת)... הפרי העטוף נארז בתיבות ע"י גבר, בדרך כלל, בגלל הצורך לטפל בתיבות הכבדות. כשהתיבה היתה מלאה - צעק האורז: "הרם!" ואז בא מריס תיבות גברתן והעביר את התיבה לשלחן הנגרים ששם סגרו אותו, ומשם הועברה למקום המשלוח.
 את הפרי הארוז הובלנו לתחנת הרכבת ברחובות ושם עשו את הבקורת: בכל מכונת היו פותחים ובודקים 2 תיבות באקראי. אם אלה היו בסדר היו מאשרים את המשלוח. אם שתים אלה לא היו בסדר, בדקו עוד 2. אם פסלו גם אלה, נפסל כל האוטו. לא שלחו את האוטו חזרה לפרדסן אלא הורידו את המטען במחסני הרכבת, שפכו את הכל על הרצפה וארזו את הכל מחדש... זה קרה לנו מספר פעמים... (1985)

על הקטיף: ... הבאנו את הפרי מהפרדס לבית האריזה שלנו בצורה זו: בהתחלה היתה לנו עגלה קטנה בעלת 2 גלגלי גומי. עליה העמסנו את תיבות השדה (כ-17 ק"ג פרי לתיבה) - כ-16 תיבות לעגלה - ואלו נאנני היינו סוחבים את העגלה מביץ השורות אל עגלה גדולה יותר שהובלה על ידי פרידות לבית האריזה. במשך הזמן - במקום שאנו נהיה החמורים - לקחנו חמור על ארבע להוצאת הפרי מביץ השורות...
 ??? ספר משהו על האריזה בבית והאריזה המקומי שלנו.
 אל (כידוע - כל פרדסן אז ארז בעצמו את הפרי)... לאחר שהגיע הפרי לבית האריזה היו שוטחים אותו על הרצפה, על מחצלות. (לא, שפכו את הפרי, אלא הוציאו את הפירות אחד-אחד, בכדי למנוע פציעתם)... "נקניקים" מבד יוטה ממולאים בנסורת שמשו כמחיצות ביץ הערימות השונות...

(21.6)

*** פלחה: ... את הזרעים לעונה הבאה באכסן במחסן של כפר מנחם. נקינו אותם במכונה שלהם והם גם יטפלו בזרעים כדרוש (עישון, יבוש, וכו'). יש לציין במיוחד את יחסם היפה של אנשי כפר מנחם אשר מסרבים לקבל כל תשלום עבור האיכסון והסידורים.

*** ביום ג' בוצע שלב א' בהעברת הקבוץ מראשון לחצור. חצר הקבוץ בראשון בבקרו של יום וחצר חצור עם ערובו דמו למחנה פליטים אשר מטלטליו הוצאו לראווה: מיטות, מזרנים, חבילות, ערמות של ארונות, צעצועי ילדים, וסתם גרוטאות הוו תערוכה צבעונית מעניינת, עליהם התבלטו דמויות החברות והחברים בצפייתם לעגלה, שתוביל אותם למקום השיכון המיועד ...

... אשר לשכונ: מצויים כל הטיפוסים. 5 הבתים בצד המערבי מלאו דיירים. הצריף הגדול ולצידו - שני צריפונים קטנים נמצאים בקצה המזרחי של רחבת ה"מחצבה". מספר אהלים נמצא בראש הגבעה ושלושה נמצאים מדרום, ונוסף לכל - חידוש מעניין של דירות קיץ מטיפוס חדש: חדרים מרווחים מחבילות קש עם חלונות ופתחים הניתנים להגדלה כל רגע לפי רצון הדייר.

ילדינו מתרוצצים בכל רחבי חצור. ישנים יותר טוב ובהנים משפע הירק, המכונות, האבנים והקוצים ... מעתה יקבל כל ילד שקיק ממתקים ביום ששי.

(25.6) סינימו את יציקת הגג לבריכת המים (מגדל) שעל הגבעה

(27.6)

*** בקדוח: הקודחים הסכימו להמשיך בקדוח על סמך חוזה שיחתם ביניהם לסוכנות על חשבון תקציב תש"ח. הדבר לא עלה בנקל והושג הודות להתערבותו של הרצפלד ...

*** יישור ושיפור: הכולדוזר התחיל בכיסוי הכור הגדול במחצבה. עלינו לפנות את הגבעה על מנת לאפשר לכולדוזר להסתובב ביתר חופש על הפסגה ...

*** אנו מתקרבים לשלב השני בהעברה. גמר ההכנות כרוכות בהוצאות גדולות מאד ואנו עומדים דלי אמצעים ומחוסרי מקורות אשראי ...

*** עליונותה של השפה העברית עוד לא הושגה בראשון ואף לא בחצור. גם במוסדות הקבוץ הצבוריים נשמע צליל השפה האנגלית ברמה. לא ייתכן בליל שפות בחיינו ומן הדין להחליט, פעם אחת לתמיד, מה היא שפתנו ולהקפיד על השימוש בה.

(4.7)

*** האניה עם המשלוח הגדול הגיע לנמל (מדובר על ציוד שקנה יצחק קדם לקבוץ בארה"ב) ... בגלל המצב הכספי החמור הננו מתקשים בשחרור המטען מהנמל. דמי המכס עבור המשלוח יגיע ל-300 לא"י, ועל כן אנו נאלצים למכור חלק מהדברים על מנת לכסות את ההוצאות ...

*** אנו עומדים בפני הפסקת אשראי עד סוף השנה. כל מאמצינו צריכים להיות מגויסים לאסוף כספים ממקורות מיוחדים: (א) הורים וקרובים (ב) חוץ לארץ ...

*** הפרוד לשני גופים גדולים עם הרבה ילדים מאלץ אותנו לקיים את כל השירותים במלואם בשני המקומות ...

(11.7)

- *** חדר הקריאה על הגבעה נפתח ...
- *** צריף הקומונה הוקם ב"מחצבה"; האהלים הורדו למחצבה וגם המקלחת ...
- *** הבולדוזר סיים את סתימת הכור הגדול ובניית ה"טראסות" והתחיל בהסרת כליפת הגבעה ...

*** תור כללי לעבודה במטבח? ... תבורר ההצעה להנהיג, החל מראש השנה, "שנת שירות" במטבח, אשר יהיו חיליבים בה כל חברי הקבוץ ללא יוצא מהכלל.

*** ספריה אחת משותפת . . . אחד השטחים בהם מצווה הקבוץ להאבק ללא הפוגה על יתר שיתוף ועל יתר צדק, תוך מלחמה יומיומית בסטיות סטיכיות - הוא שטח הספריה ואנו מביאים מחדש סיכומים הקיימים מאז: (1) כל הספרים שייכלם לספריית הקבוץ (2) כל ספר, לכן, (גם שלא נרכש מכספי הקבוץ) נכנס לספריה הכללית, נמנה בקטלוג ונחתם על ידי הספרן. (3) חברים הזקוקים למטרה מסוימת למספר ספרים רב יכולים לקבל אותם, גם לתקופה ממושכת, מהספרן. (4) כל חבר רשאי להחזיק אצלו 2 - 3 ספרים בעלי ערך אישי מיוחד לגביו (5) הקבוץ מתנגד להוצרות ספריות פרטיות בחדרים ומטיל על הספרנים ארגונה השיתופי היעיל של הספריה.

(1.8)

*** הרצאה על חצור וסביבתה מבחינה היסטורית הושמעה ע"י א. סולומון. לפי הסברותיו אין כל יסוד היסטורי לשם חצור בסביבתנו ... בעקבות ההרצאה ... נבחרה ועדה, שמתפקידה למצוא את השם הנאות מבחינה לשונית, היסטורית, צלילית וכיוצא בהם ...

*** על הקבוץ לממן את נסיעות חבריו: לאחר שהוצע לו. החברים לתכנן לקראת השנה הבאה נסיעות חברים לבולגריה לשם בקור משפחותיהם - התעוררה בעית מימון של נסיעות לחו"ל. דעת הועדה היא כי לא יתכן, שהקבוץ יטיל הוצאות אלה - כדוגמת קבוצים אחרים - על משפחתו של החבר, כאשר פירוש הדבר הוא: קיום הבדלים סוציאליים ניין חברים המתמסרים, אמנם, במידה שוה לקבוצם, אך נהנים בהתאם למוצאם המעמדי השונה.

זה שנים נאבק קבוצנו על קיום השיתוף המלא בכל: אפילו ביחס להצגות ונסיעות קטנות. הקבוץ, אשר בשאלת מימון של נסיעות גדולות, שגה כבר בשני מקרים - יצטרך במקרה השלישי לקבוע סופית את דרכו בעניין זה. התעלמות מרצון מהבעיה - פירושו המעשי: נסיגה מהשיתוף המלא לאורך כל החזית ... ו. החברים מציעה לממן גם נסיעות לחו"ל רק ע"י קופתו המשותפת של הקבוץ ... כמובן, אפשר לגייס אמצעי חוץ לקרן-נסיעות שיתופית, כפי שנהגנו בשאר השטחים ...

יעקב נחתומי: על תכנון ובנייה

היו וכוחים רבים. הוא רצה להעמיד את חדר האוכל באיזור הגנים. לא יכולנו להסכים לזה - לא רק בגלל המשכה לראש הגבעה, אלא גם בגלל העובדה, שליד המקום הזה עברה הדרך הרשמית, שקשרה בין הכפרים ברקה ויסור. (דרך זו עברה ליד שדרת האשלים) ...

בסוף התפשרנו על המקום שעליו עומד חדר האוכל היום ...

צורת הבנייה: בעלי הפנטזיות בנו הבניה החליטו, שאנן לא נבנה "קוביות" מבלוקים, כמקובל. אנו נהיה "אוריגינליים" ונבנה בתים "כפריים": יש לנו גבעת קורקר. נחצוב אבני קורקר ונבנה מהן את הבתים שלנו. הסוכנות לא היתה מוכנה לשמוע על זה וטוב שלא התעקשנו ועל יד כך לא עכבנו עוד יותר את גמר התכנון.

היו עוד דוגמאות של "בוסר" בתכנון - פרי של רעיונות של צעירים שהיו תלויים לבצוע הבנייה בנותני התקציבים בסוכנות ... (1985)

"... היינו חברה' צעירים עם הרבה חלומות וכל אחד עם הפנטזיות שלו. בפועל - תכננה המח' הטכנית של הסוכנות את הנקודה, וכמוכן - את בתי המגורים. היה אבסורד אחד (בין היתר): באותה התקופה התחילה לפעול המח' הטכנית של הקבה"א - אך היא לא הוכרה על ידי הסוכנות. היה מגוחך, שהיית לוקח לישיבות בסוכנות את פיינמסר (מהמח' הטכנית של הקבה"א) אך בפרוטוקול של הישיבה היו רושמים אותו כנציג של קבוץ ג'."

היינו מאד תלויים בסוכנות - אך מצד השני היו קיימים כל הפנטזיות של חברינו אף בעניינים קטנים של הבניה, וזה גרם לעיכוב רציני בקידום התכנון. מצד אחד - היינו עצבניים מאד ורצינו לגמור את התיכנון ולהתחיל בבניה - ומצד שני - התעקשו מספר חברים על מספר דברים. לדוגמה:

מקום חדר האוכל (בתכנון הסופי): אנו התעקשנו, שחדר האוכל יהיה בראש הגבעה. האדריכל, שתכנן את הנקודה היה אדם מבוגר ובשום אופן לא הסכים למקם את חדר האוכל על הגבעה. הוא אמר: "אתם פעם תתבגרו ולא יהיה לכם כח לעלות לראש הגבעה!"

(9.8)

*** תיכנון הנקודה: עם השינויים הטופוגרפיים ה"כבירים", שחולל הבולדוזר, ואי אלה שגיאות שחלו בהעמדת הבנינים - התברר, שהתכנית הישנה אינה מתאימה למציאות ... הוחלט להכין מפה חדשה לגמרי, ולפיה להמשיך את הבנייה ...

*** ועדת השמות של הקק"ל החליטה לקרא לישובנו "ברקאי" ...

*** ענף חדש גם בחצור: אוזיה ...

*** הגיע אלינו נוער יהודי ממצרים שימצא אצלנו כגרעין ...

בני רוזנברג איננו !!

בני נסע לתל אביב לקנות צעצועים לילדי גנו. הטנדר בו חזר הותקף על ידי המון ערכי מוסת (בקרבת אבו-כביר). הוא קפץ מהאוטו כדי לעמוד מול הפורעים פנים אל פנים - וכך, בצהרי יום, מצא את מותו.

*** הקדוח: הגיעו לעומק של 92 מ', בזה נסתיימה עבודת הקדוח. שאיבת הנסיון לא אושרה על ידי הסוכנות מחוסר כסף. עדין לא החלטנו אם לעשות זאת על חשבוננו ...

(29.8)

*** מצב הדירות מחייב כל חבר לקבל אישור להזמנת אורח ליותר מיומיים.

*** מרפאה מצויידת כהלכה ומבהיקה בלובנה ביתנה לנו מטעם "קופת חולים" ...

ב- 28.9, בסוכות, התקיים כינוס הקבוץ -
הכינוס הראשון בחצור

(הכינוס עסק בעיקר בדוחות של הועדות המרכזיות ובדיון בשאלות ארגוניות עקרוניות. הכינוס ערך 4 ימים והתמלאו הרבה דפי פרוטוקול. במסגרת זו ברצוני רק להביא קטעים בודדים שמבטאים, נדמה לי, הרגשות שרווחו בחצר הקבוץ באותה תקופה). (בני)

(מתוך דברי הפתיחה של גיורא בן יהודה:)

... הערכת הקבוץ כגוף ... אנו משיגים בצעדי ענק את כל אשר הפסדנו בשנים הקודמות ... לעליה להתישבות לא היה כל ציון ממשי. הצטינו בחוסר חגיגות וחוסר חגים כאילו משהו "התיבש" ... אנחנו הפכנו השנה לגוף שזקוק להנהלה. אין דאגה של קבוץ כקבוץ אלא תביעה אל האדם המנהל, אל הועדה הדואגת ... יכולתי לסכם את הסיכום הזה בצורה פסימית ביותר אך התעודדתי, כשראיתי בסוכה של יענקלה פ. עוגה עם פיתהקה: ליעקב המעבירי" מה"עוברים'שיקים". (יענקלה עסק בהעברת המבנים מראשון לחצור". היתה זאת הוכחה, שגם בימים מעוצבנים אלה עוד נמצא אדם אשר מוכן לדאוג לעניינים מסוג זה.

(מתוך הדו"ח על הועדה הכלכלית - יחזקאל):

1. הטלנו את 2 התפקידים המרכזיים על 2 חברים חדשים בעבודה
2. לא היו ועדות משנה מסודרות
3. הקמת ו. הענפים היתה לברכה אך באה באיחור
4. חברות בוועדה ללא תפקיד לא היתה לברכה

5. מזכירות הועדה פעלה בסדר ... היא היתה כלי הנשימה של המשק הנבנה ... אחרי ביטולה כל עבודתה עברה לוועדה וזה גרם לפיגורים

העומס היה רב והזמן מועט. בתנאים אלה קשה לשמור על הקשר עם הקבוץ. הבקורת של הקבוץ לא היתה קונסטרוקטיבית כי היא נאחזה בפרטים בולטים ולא התחשבה בתנאים הקשים.

(מתוך דוח ו. החינוך - נסים בכר)

... הדבר אשר הטביע את חותמו ביותר השנה על צביון ו. החינוך היא תופעת הילודה הגדולה. הילודה המקסימלית בקבוץ אחד היה עד כה ב"הזורעי" - 30 ילד בשנה אחת. ואצלנו : 37 ילדים ! ! וזה יצר פרובלימות קבוציות : כיום יש לנו 65 ילדים. עד פברואר יהיו 75 ועד סוף השנה באה בגיע, כנראה, ל-96 ילד. מה הן הבעיות הנובעות מכך ?

(1) שיכון

(2) מטפלות - ושמירה על רמת החינוך. בנקודה זו תהיה מלחמה קשה עם ו. העבודה והו. הכלכלית. לא כל חברת קבוץ מסוגלת להיות מחנכת ולכן האנשים המתאימים צריכים לעמוד לרשות ו. החינוך ... יש 12 מטפלות בפועל ומהן - רק 4 קבלו הכשרה בחוץ. במשך השנה הבאה יצטרכו 12 מטפלות לצאת להכשרה.

הגיל הרך היא התקופה המכרעת ולכן בגיל זה צריכות להיות המטפלות בעלות שיעור קומה ...

(3) בעית הורים וחברים : לא יתכן הקמת חינוך משותף רק בבית הילדים. יש צורך לחנך את ההורים והחברים לכך ...

(4) ואחרון - ההעברה מראשון גרמה לקשיים רבים בשטח החינוך.

הגן : הגן בנוי על מתח גילים של שנתיים והפרש זה הביא בעקבותיו פרובלימות קשות ...
גננת : זו בעיה קשה החוזרת ונשנית מדי פעם ...

הוכוח הכללי ...

אשר : ... מדרך הטבע אין מזכירים טובות אלא מבליטים בוכוח את הדברים הטעונים תיקון. ביחס לדו"ח של הו. הכלכלית - מה גרם לחילוקי הדעות בין הועדה והקבוץ ?

(א) לקבוץ לא ניתנה אינפורמציה מספקת בשטח הכלכלי

(ב) על הועדה להתחשב עם יתר המוסדות בקבוץ

כלב : ... במה השתנה הקבוץ ? יש כאן תהליכים אוביקטיביים. בשטח החברתי גברה במידה רבה הדאגה לעניני הפרט. נחלשה הזיקה בין הפרט והחברה. גברה ההרגשה כי זאת היא חברה שצריך לנהל אותה ולא גוף שמנהל את עצמו. יש מגמה של התרחקות הקבוץ מנהול הענינים.

ויש עוד תופעה מדאיגה: מגמה של שמירת זכויות החבר בפני מוסדות הקבוץ. לדוגמה: רצון ו. הדירות לבצר את זכויות החבר בקשר לחדר קבוע. ו. החברים התעלמה מהבעיה החברתית הכללית ועמדה יותר על הבעיות המעשיות השיתופיות... (דוגמאות של) אופורטוניזם קבוצי: השיחה ידעה להחליט החלטות עקרוניות נכונות אך בכל שאלה מעשית החליט גם על "יוצא מן הכלל"...

בשטח הרעיוני: כאן חל מפנה חשוב: נפטקו קשרי הקבוץ עם הצבור; הפרידו בין השטח הפוליטי ושטחי קבוץ אחרים. החברות בקבוץ איננה מחייבת את חברינו במידה מספקת. בתפורה, במידה רבה, הקולקטיביות הרעיונית השומרית.

כל הקומונות בעולם קמו ונפלו עם הרעיון שלהם. אם נשמיט את היסוד הרעיוני בחיננו ניהפך לישוב קולאקי-משקיסטי...

בשטח הארגוני: המשבר הארגוני שלנו מראה, כי טרם מצאנו את ההסדר המתאים לארגון החיים בקבוץ. הועדות המרכזיות בקבוץ, (מזכירות, ו. כלכלית) פעלו ללא קו ברור. הן הכלכלית הלכה בניגוד לדעת הקבוץ, אך לאו דוקא לפי קו עקבי. החברים, שעמדו בעמדת המפתח של הבצוע לא עמדו במבחן, כי - אם לא הסכימו להחלטת הקבוץ - לא פעם סרבו לבצעה.

... לא תמיד צריך "לחדד" עמדות באופן מקסימלי... לא פעם היתה החרפה מיותרת וזה גרם לכך, שלעתים קרובות עניינים אישיים - ולא אובייקטיביים - קבעו בהכרעות המוסדות בקבוץ, וזהו האסון שבו נכנסנו...

בעיות רבות התרכזו סביב העבודה וחלוקת כחות הקבוץ בשטחי העבודה והפעולה השונים... הבעיה המסובכת אותנו היא: הדיספרופורציה בין ריבוי תפקידינו וצמצום יכולתנו...

בנימין ש.: היתה גם תופעה של חוסר דמוקרטיה, ז.א., - חוסר שיתוף חברים בהחלטות ובצוע דברים, בעיקר בשטח המשקי...

(אחת השאלות, שהעסיקה את הכינוס היתה: "האם לעבור לצורת ארגון משקי שבה "רכז המשק" משחק תפקיד מרכזי? - תפקיד זההיה חדש בקבוץ הארצי באותם ימים).

לובקה: ... מסוכן לתת לרכז לקבוע בכל השאלות השונות הנוגעות גם לשטח התעשייתי (שאינן לו בו נסיון והבנה רבה). 90% מהבעיות - הן בעיות ביצוע

ואסור לתת סמכות כזאת לרכז משק. אסור לקבוע דפוס ארגוני, שיחייב לכל השנים מכיון, שלא תמיד אפשר למצא אדם מתאים. רכז משק לא יכול לבוא במקום מוסד (משקי)...

יחזקאל: ... לעתים תכופות יש צורך בהכרעה מידית, לכן יש רכז משק. הועדה קובעת את הדברים בכללם ובין ישיבה לישיבה מכריע רכז המשק.

תיאום מוכרח להיעשות על ידו. הבעיה העיקרית היא דמותו של רכז המשק - יש למצא אדם מתאים לתפקיד... ושנתן לו את כל התנאים להתפתחות (הנה"ח, ועדות משנה, מחסנים מסודרים)...

ידידי: עלינו להמשיך בנוהג, שהיה מקובל עד עתה ולא ליצור תפקיד ותואר מפוצץ. מתנגד גם להקצבת ימי עבודה לתפקיד מפני שזה אומר גם

הקצבת סמכות - והוא יבצע את כל התפקידים שבעלי תפקידים אחרים לא מבצעים מחוסר זמן...

אלי נדיב:... נחוצה יד מרכזת במשק, שתדאג לבצוע היום-יומי ויש הכרח בסמכויות. יש לנו בעיות של מים וקרקע ולעתים יש הכרח בהכרעות מיידיות. זה יתן אפשרות להשתלט על הבעיות - ואין הדבר צריך לפגוע בדמוקרטיה כי תהיה אפשרות מלאה לברר ולסכם במשותף ...

אליהו ארבל: יש להרחיב את מסגרת הפעילים הכלכליים לבל יוצר חבר אנשים קבוע ומשורין לבעיות משק בשעה, שאחרים לא יוכלו להתערות בכלל בבעיות אלו. אנו הולכים ויוצרים תפקיד, שלא יימצאו הרבה אנשים אשר יוכלו לשאת בו ...

... מבקרים הרבה דברים, שהיו אשתקד, אולם יש לתקן את השגיאות האלה ולא להטיל את המעמסה על איש אחד, ושארים ירגישו את עצמם שניים במעלה ולא יהיו מחויבים לעשות משהו, כי הקובע יהיה אדם אחד ...

גיורא בן יהודה: ... הזנחנו את השטח של פקוח על התקציב, בקורת על הייצור, תכנון, וכו'. אני נבהל מהמלה "סמכויות"; זהו גולם: אין לך צורך לחשוב (כי) יש לך סמכות. לא היתה תקופה שבה לא ניתנו סמכויות להכריע בשאלות יום-יום. החשוב - מה היא התגובה הצומחת על רקע הסמכות, לא חוסר הסמכות הפרוע. הכל תלוי באיש, שנותנים לו את הסמכויות. לא נפתור בעיות בנפנוף של סמכויות. יש לברר כל מקרה לחוד ואפילו לפטר איש מתפקידו בגלל צורת מילוי התפקיד ...

אברהם ויזל: ... אין אפשרות להפריד בין בעיה כלכלית וחברתית. לכן יש למצא אדם מתאים, שיוכל לעמוד בפני הכורח למזג את שתי הבעיות. כל מזכירות שהיא אחראית לבצוע איננה מעל לכל דבר - זהו מכשיר לבצוע בגבולות החלטות של ו. המשק, שיחת הקבוץ, וכו'.

כלב: ... הוכוח הוא בעיקר בענין הסמכויות המיוחדות בענין תיאום הפעולה ... איבנ' חרד לדמוקרטיה (אך) יש לפחד מפני חצי תפקיד - כי זה יהיה כשלון חרוץ. הסמכויות הניתנות לרכז המשק אינן גדולות ... אנו מושפעים מאד מכל מה שהיה בעבר - אך עלינו להשתחרר מהשפעה זו ולהחליט על התפקיד החדש של רכז המשק.

אחרי דיון ממושך הוחלט לאשר בחירתו של חבר לתפקיד זה

בזמן הזה היו בקבוץ 177 חברים :

90 חברים

87 חברות